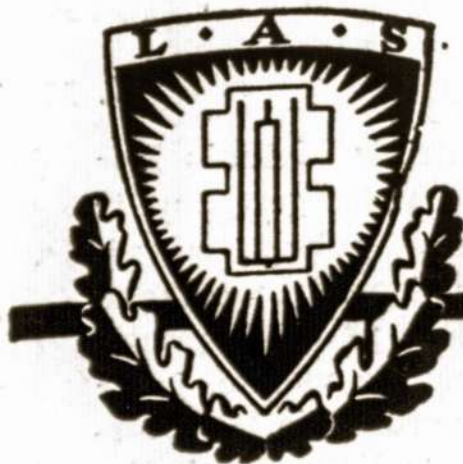

V. Liulevicius
2601 W. Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.

Laisvoji Lietuva

Lietuvių laikraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

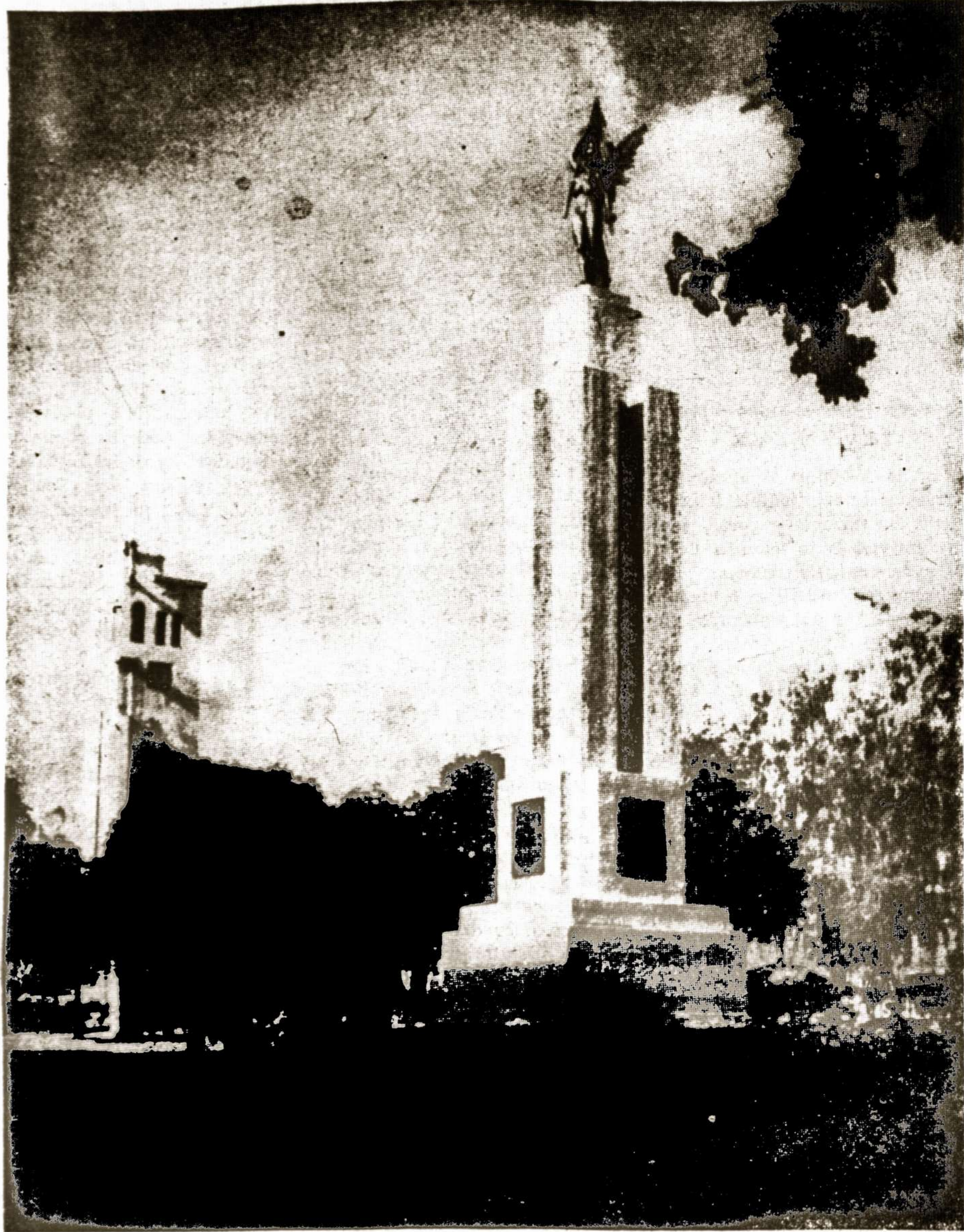
XI metal.

Kaina 10 c.

Penktadienis, vasario (February) 23 d. 1958 m.

Kaina 10 c.

Nr. 4 (329)

Laisvės paminklas Karo muziejaus sodnelyje, Kaune.

Vasario 16 minėjimo atgarsiai

DIPL. ŠEFAS MIN. ST. LOZORAITIS ATSKIREIPĖ Į JUNG- TINES TAUTAS

Be Vasario 16 dienos proga pasakytos kalbos, tilpusios pereitame L.L.Nr., min. Stasys Lozoraitis pasiuntė JTO Gen. Sekretoriui Dag Hamerskjöldui raštą, kuriame tarp kitko sakoma:

"Tos sukakties proga reikšdama lietuvių tautos jausmus bei interesus, aš kreipiuosi į Tamstą, atstovą Jungtinių Tautų Organizacijos, kuri yra tarptautinės tvarkos aukščiausia saugotoja. — Per Tamstą aš dar kartą atkreipiu Jungtinių Tautų dėmesį į tarptautinių nusikaltimų, kuri daro Sovietų Sąjungai neteisėtai okupuodama Lietuvą. Aš vėl pareiškiu, jog lietuvių tauta niekada nebuvo atsisakiusi nuo savo suverenumo bei nepriklausomybės ir yra nepažeidžiama pasiryžusi atgauti jų laisvą vykdymą. Belaukdama išlaisvinimo, ji tiki, kad vyriausybės, kurios Jungtinių Tautų Organizacijoje atstovauja laisvušius kraštus, susilaikys nuo visa, kas galėtų pakenkti Lietuvos suvereninėms teisėms, o ypač ir toliau nepripažins vadinamojo Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą."

Aš būsiu Tamstai dėkingas, jei malonėsi šį mano raštą pranešti Organizacijos nariams."

Ta pačia proga buvo nusiųsta nota ir Italijos Užsienų Reikalų ministeriui, kurioje šalia protesto dėl sovietų okupacijos ir padėkos už italų vyriausybės palankumą

lietuvių reikalams, prašoma ir toliau remti Lietuvos bylą. Panašaus turinio notą įteikė Šventajam Sostui Lietuvos pasiuntinys min. S. Girdvainis.

Romoje — Italijoje

Nepriklausomybės sukaktis buvo atžymėta specialiomis radijo transliacijomis. Italijos radijofonas perdavė turiningą bei plačią lietuvių dainų programą bei trumpą Lietuvos istorijos apžvalgą, — skirtą italų klausytojams. Romos trumpųjų bangų siųstuvas, tos pačios dienos vakare, davė dr. J. Gailliaus paruoštą specialią programą į Lietuvą. Taip pat ir Vatikano radijas atžymėjo šią sukaktį ilga ir gražia programa, kurios metu buvo transliuotos min. S. Girdvainio ir vyskupo V. Padoškio kalbos.

Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto, bendradarbiaudama su min. Di Giura, Lietuvos Draugų Draugijos Pirmininku, nusiųs keilium šimtams visos Italijos laikraščių ir žurnalų laiška, kuriame prašoma remti tiek Lietuvos, tiek visų kitų okupuotų kraštų laisvės bylą. Prie laiško buvo pridėta plati dokumentacija apie Lietuvą. Specialus komunikatas buvo perduotas visoms žinių agentūroms. Šalia to, informacinė medžiaga apie Lietuvą ir jos kovą už laisvą buvo nusiųsta visam Romoje esančiam diplomatiniam korpusui bei italų ir egzilių politikos veikėjams.

Šalia kitų laikraščių, kurie pa-

minėjo Lietuvos nepriklausomybės sukaktį, reikia ypatingu būdu išskirti Vatikano dienraštį "L'Osservatore Romano" ir Romoje einantį amerikiečių dienraštį "The Rome Daily American", kuriame buvo įdėtas visas JTO nusiųsto laiško tekstas ir labai šilti simpatijos žodžiai Lietuvai. Straipsnis buvo papuoštas dideliu Vyties ženklu.

Vasario 16 proga Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto sveikinimo aukštieji Vatikano pareigūnai ir visas diplomatinis korpusas.

Vakare Pasiuntinybėje įvyko priėmimas lietuvių kolonijos nariams.

J. KAJECKAS PER AMERIKOS BALSĄ Į LIETUVĄ

J. Kajeckas, Lietuvos Charge d'Affaires Vašingtone, Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukakties proga, per Amerikos Balsą yra pasakęs kalbą, kurios santrauką patiekiamo.

J. K. savo kalbos pradžioje paminėjo, kaip Vasario 16-toji buvo švenčiama nepriklausomo gyvenimo laikais, pažymėjo, kad nuo okupanto akių paslėptos Vasario 16-tos nuotikos laisvam pasauliui yra žinomos ir kad šita aplinkybė laisvajai lietuvių igalioja atnaujinti pasiryžimą dirbti ir aukotis dėl tėvynės Lietuvos šventųjų teisių ir jos šviesesnio rytojau. Pirmąs, kad šiais metais sukanka 500 metų nuo šv. Kazimiero gimimo, 100 metų nuo dr. V. Kudirkos gimimo ir 20 metų,

kaip netekome Adomo Jakšto, pa vergtiesiems lietuviams padėjo už tautos aspiracijų saugojimą ir palinkėjo nepalaužiamos vilties bei ištvėrmės, pakęsti kančią ir skriaudą — tęsti pasauliui liudijimą, kad lietuvių tautos aspiracijos yra gyvos.

J. Kajeckas kalbėjo Baltimorėje ir Vašingtone

J. Kajeckas Vasario 16 d. sukakties proga įdomesnę kalbą pasakęs vasario 15 d. Baltimorėje ir vasario 16 pakartojęs Vašingtone. Iš šių kalbų prašosi viena išvada, kad nors ir keičiasi rūbai margo svieto, bet lietuvių tautos aspiracijos nesikeičia, nes jų šaltinis — nemirtingos lietuvių tautos teisės ir Lietuvos nemirtinga praeitis, kurią J. K. praskleidė būdingais Kolumbijos universiteto profesoriaus Manning žodžiais ir trumpa istorine apžvalga.

Dėl šiandieninio tautos naikimo, pareiškė, kad užsienyje gyvenantieji lietuviai savo talka gali nemažai pagelbėti, kad Lietuvos reikalas yra viso pasaulio reikalas, nes jei, girdi, kur nors laisvės žiburiai užgęsta, tai neišvengiamai paliečia visus. — Pirmąs John Donne žodžius: "Neklaus, kam varpai skambina. Jie skambina tau", pabrėžė, kad visos laisvos tautos suka į vienybės vėžėle ir kvietė, kad į jį pasuktume ir mes.

Dėl sovietų siūlomos neutralios zonos Rytų Europoje, išsireiškė:

"Seniau tokia zona Pabaltės valstybėse egzistavo be Kremliaus malonės. Pabaltės valstybės savo valia pasiskelbė neutralios pereinamojo pasaulinio karo išvakarėse. Geresnių sąlygų taikingai koegzistencijai, kas besugalvos. Kremliaus orbuoniškumui tai nebuvo pake-

Dėl sovietų gyrimosi, kad Lietuvoje panaikintų bedarbę, pasakė:

"Išžudę lietuvius, šimtus tūkstančių jų ištremę, kitus tariamais savanoriais pasiuntę svetimųjų dirvonių plėšti, desėtkus tūkstančių savo teroru į vakarus išbaide, jie giriasi Lietuvoje bedarbę panaikine. Protas tokiame išradimui ne reikalingas, pakanka vieno žiaurumo. To išradimo tikrasis vardas — barbarizmas. Melai ir apgaulės buvo ir tebėra komunistų "sputnikai", nuo pat tos doktrinos atsiradimo pradžios.

Padėkojės visiems tiems, kurie vienu ar kitu būdu talkininkauja laisvinti pavergtą tautą, iš visų išskyrė Pensilvanijos valstybės kongresmaną Mr. Food už jo meilę Lietuvai.

Pakanka lietuviškos širdies

Abi kalbas užbaigė mintimi, kad lietuvių tauta dar neįkopė į savo Golgotos viršūnę, kad ji savo kančioje ir sielvarte yra didin gesnė už pereinamųjų metų tariamą "men of the year", ir baigė šūkiu: "Lietuviams nereikalinga po licinė ranka padėti nešti kankinės tautos kryžių. Pakanka lietuviškos širdies".

LIETUVOS GEN. KONSULO JONO BUDRIO ŽODIS

Lietuvos gen. konsulas Jonas Budrys, Vasario 16 proga, vasario 15 d. kalbėjo Elisabete, N. J. Ji buvo ilgoka, bet ar tik nebus iš visų lig šiol mums žinomų kalbų įdomiausia tiek savo apimtimi, tiek ir gilii nuosirdumu. Ir ištik-

ro, dar tik kalbos įžangoje, jau spėjo atsiremti į mintį, kad visų lietuvių siekiai, esančių Lietuvoje ir ištremtų į Sibirą, kaip ir mūsų čia — yra tie patys: "Laisva ir Nepriklausoma Lietuva Vasario 16 dienos dvasioje".

Apie Nepriklausomos Lietuvos laimėjimus kalbėdamas pabrėžė:

"Viską, ką Lietuva pasiekė, tai ne krašto natūralių šaltinių, o krašto žmonių proto ir rankų dėka".

Pasaulinės politikos klausime pareiškė:

Sovietų provokacinė veikla ma tyti visame pasaulyje. Dabartine pasaulio padėtis ir įvykiai kelia susirūpinimą. Lietuvos, Latvijos, Estijos likimas, tai mane tebel, fares — perspėjimas, kas laukia laisvojo pasaulio, jei Maskvos slobinas ne tik nebus sulaukytas, bet ir sunaikintas. Jei to neįvyks, tai susiskaldės ir neryžtingas pasaulis niekuomet neturės galimybės pailsėti ir nesulauks ramaus gyvenimo. Paliesdamas tiesioginiai sovietus, pareiškė: "Maskva visam kam turi du mastus: vieną sau, kitą taiko kitiems..." Jei ne Amerika, komunistai šiandien valdytų visą Aziją — tiek Korėją, tiek Indokiniją. Raudonoji Kinija būtų Jungtinių Tautų Organizacijos narys ir jos silpnėsi kaimynai būtų raudonojo tvaiko užlieti ir išnyktu.

Iš sovietų įsteigtos Afro-Azijos Liaudies Solidarumo Tarybos dešimties narių, p. J. Budrio nuomone, lauktina sustiprintos koordinuotos, subversyvinės veiklos Azijoje ir Afrikoje.

Dėl sovietų nuolatinių raginimų sugrįžti, atsakė:

Į Tėvynę mus vilioti neteks — mes jos vaikai, patys sugrįšime, kai tik ji bus laisva! Kol to nėra, mūsų vieta yra čia, kad nuolat priminti laisvajam pasauliui, jog mūsų tautą neapsiprato su pavergtu ir nesutiks niekuomet vergtu.

Dėl koegzistencijos pareiškė:

Sovietų siūlomą koegzistenciją J. Budrys pavadino pseudo-koegzistencija, už kurią sovietai prašų sumokėti brangią kainą — pripažinti jų neteisėtus ir moralinius nusikaltimus teisėtai. Kitais žodžiais tariant, pripažinti status quo tokius veiksmus, kurie buvo savo laiku svarstyti Nuernberge.

Dėl mūsų:

Pažymėjęs, kad tarptautinė politika, susitarimai yra ne mūsų rankose, pareiškė, kad niekas negali ištraukti iš mūsų širdies meilės savo tėvynei. Šia pačia proga paragino pakelti širdis, atlikti pareigą, budėti ir priminti Vakarų valdžioms ir politikams, Motinos Lietuvos kančias bei skriaudas ir nesigailėti nei darbo, nei aukų už Lietuvos laisvę, o taip pat paragino išlaikyti laisvės idėją gyvą.

Per ABN radiją iš Formozos — į Sibiro lietuvius:

Algirdas Gytis, Lietuvių Antibolševikinio Tautų Bloko Centro Valdybos pirmininkas ir ABN Tautų Tarybos generalinis sekretorius, per Formozos radiją, Sibiro kančias kenčiantiems lietuviams Vasario 16 proga pasakė ilgą kalbą. Negalėdami dėl vietos stokos išsiai duoti, savo skaitytajams duodame tos kalbos santrauką.

Algirdas Gytis, savo kalbos įžan-

gąje, pasiskundė, kad nežiūrint, jog šie metai yra lietuviams brangiausi, bet jie nėra tokie, kokius lietuvis savo širdyje nešioja. Pirmąs sunkią kenčiančios tautos dalį, apgalestavę, kad laisvą ir pavergtą lietuvių skiria geležinė uždanga. Tačiau ir pasiguodė, kad laisvųjų lietuvių mintys, maldos ir širdys plaka kartu.

Toliau savo kalboje iškėlęs nepriklausomo gyvenimo laimėjimus, pasidžiaugė parodytu lietuvių organizuotumu, kas įrodo, kad Lietuva ne tik pateisino savo nepriklausomybę, bet davė pavyzdį ir kitoms tautoms, kaip laisvėje yra galima sukurti graių valstybinį gyvenimą. Dėl ateities išsireiškė sekanciai:

"Tačiau tautos, kurias sudaro atkaklūs, nepalaužiami žmonės — nėra išnaikinamos. Jos ilgus amžius kovoja dėl laisvės ir ištvėria. Jos anksčiau ar vėliau laisvę laimi. 18 amž. pabaigoje ir 19 amž. pirmoje pusėje daug kam atrodė, kad Lietuva yra mirusi ir nebesiekė. Tačiau didžiųjų mūsų žmonių, kaip Daukanto, Valančiaus, Basanavičiaus, Kudirkos, Žemaitės dėka — Lietuva prisikėlė. Tai gi ir šiandien mes neįpralome net suabejoti dėl Lietuvos valstybės prisikėlimo. Gilus, nuosirdus, nepalaužiamas ir nuolatinis tikėjimas į Lietuvos Nepriklausomybę mus vėl nuves laisvon, nuo bolševikų ir kitų priešų nusivaldusios tautos." "Šioje kovoje joms reikia didelio atsargumo, nepaprasto gučumo, fizinės ir dvasinės ištvėrmės. Betgi toji laisvės valanda ateis, tikrai ateis, nes negali gi milijonai žmonių kęsti priešpauką mažos komunistų partijos".

Baigdamas, palinkėjo geros sveikatos, ištvėrmės ir nesugriau namo tikėjimo į Lietuvos ateitį, jos Laisvę ir Nepriklausomybę.

Lietuvos 40 metų Nepriklausomybės paskelbimo sukaktis buvo paminėta JAV Senate ir Atstovų Rūmuose

Senate buvo invokacija, kurią sukalbėjo Jo Ekscel. vysk. Brizgys, ir buvo pasakyta eilė kalbų, kurias sakė net 13 senatorių.

Atstovų Rūmuose invokaciją skaitė kun. Jonas Jutkevičius — John C. Jutt ir kalbėjo net 60 kongresmanų. — Pati įdomiausia kalba buvo pasakyta Pensilvanijos atstovo Daniel Flood, kuris, be Lietuvos istorijos priminimo, įsakmiai pabrėžė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės nepripažino, nepripažįsta ir nepripažins Lietuvos ir kitų Pabaltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą. Būdingą savo kalbą kongresmanas D. Flood baigė lietuviškai: "Kas bus, kas nebus, o Lietuva nepražūs".

GUBERNATORIAI IŠLEIDO PROKLAMACIJAS

Daugelis Amerikos Jungtinių Valstybių gubernatorių Vasario 16-os proga išleido specialias proklamacijas. Šių garbingų amerikiečių eilę sudaro net trylika gubernatorių.

ALTO VYKDOMOJO KOMITETO TŪZAI Į ŠILTUOSIUS KRAŠTUS

Šiais metais Vasario 16, Čikagoje buvo šaltokas oras. Gal būt todėl, o gal kitais kuriais sumetimais, ALTO Vykdomojo Komiteto pirm. L. Šimutis Vasario 16-jai išskrido į Kaliforniją — į Los Angeles, o sekret. P. Grigaitis — į Floridą — Miami.

Iš Liet. Prof. D-jos veiklos

Jau nuo 1950 m. JAV veikianči Lietuvos Profesorių Draugija Amerikoje yra tokios pat nepriklausomoje Lietuvoje buvusios draugijos tarsi ir turi tikslą: burti akademiniams ir tam lygiam mokomam personalui priklausiusius ir priklausiančius Lietuvos, bei puoselėti tradicinį savitarpinio akademiniai profesinį ir tautinio solidarumo bendravimą, apskritai, LPDA gyvai seka lietuvių bendrą gyvenimą ir, neįsileisdama į politines pakraipas, jai įmanomais būdais remia lietuvių veiklą.

Per savo JAV-se gyvavimo laiką LPDA turėjo 7 visuotinių narių suvažiavimų. Paskutinis joms narių visuotinis suvažiavimas įvyko 1957 m. spalio mėn. 20 dieną Jaunimo Namuose, Čikagoje (Jaunimo Namų šeimininkai maloniai predisponuoja patalpą ir LPDA v-bos posėdžiui). V-bos pirm. M. Krikščiūnas suvažiavimą atidarė nuosirdžiais sveikinimo žodžiais. Į suvažiavimo pradžią buvo pakviesti prof. med. dr. K. Oželis — pirm. ir prof. S. Stankus — sek. Suvažiavimo pasveikino prof. M. Biržiška iš Los Angeles, prof. J. Šimoliūnas—PLIAS vardu, dr. M. Nasvytis — Amer. Liet. Gyd. D-jos vardu, inž. A. Jurskis — Amer. Liet. Inž. ir Archit. vardu, prof. I. Končius ir Jaunimo Namų šeimininkai Tėvai Jėzuitai.

Valdybos pasiūlymu, suvažiavimas pakėlė į LPDA garbės narius: buv. Lietuvos Vytauto Didžiojo ir Vilniaus Univ. rektorių ir Hum. Mokslo Fak. dekaną, Vasario 16 nepriklausomybės akto signatarą, lietuvių literatūroje pasižymėjusį prof. M. Biržišką, Tech. Fak. prof. Joną Šimoliūną ir Med. Fak. prof. med. dr. Vandą Tumėnienę už nuopelnus Lietuvos mokslui ir LPDA. Be to, suvažiavimas pagerbė 70 metų sukakusius LPDA narius: prof. Stasį Dirmaną, prof. Antaną Rukuižą ir prof. Vladą Staniką, kuriems LPDA vardu buvo įteikti V-bos paruošti ir atsiminimui išspausdinti sveikinimai bei linkėjimai.

Gyvai domėdamasis Lietuvos laisvinimo reikalais, suvažiavimas didžiai įvertino LPDA V-bos darbus ir žygius Lietuvos išlaisvinimo pagreitinimo reikalais, — sveikino ir ragino remti visas Lietuvos išlaisvinimo darba dirbančias organizacijas, pageidavo, kad

LPDA nariai ir visi lietuvių individualiai veikti ir aktyviai remti Lietuvos išlaisvinimo pastangas ir ypač veikliai bei gausiai visokiais būdais paremti JAV vyriausybės asmenų, senatorių ir politikų žygius Lietuvos išlaisvinimui.

Be kitų einamų reikalų, suvažiavimas pasisakė, kad būtų dažniau ruošiami vieši paskaitai, dažniau painformuojama lietuvių visuomenė apie D-jos veiklą ir palaikomi glaudūs ryšiai su liet. jaunimu.

Suvažiavimas buvo pajavirintas LPDA nario P. A. Platerio paskaita "Lietuvos Statutas", kurioje buvo išryškinta Statuto istorinė ir kultūrinė reikšmė, kuri Lietuvos teisės bei istorijos požiūriu yra didžiai svarbi. Apie Lietuvos Statutą vakarų Europos valstybės ir JAV, rodos, mažai nežino, už tad būtų naudinga spaudoje paskelbti studijų apie jį. Šioje paskaitoje, kuri sukėlė gyvų diskusijų, be LPDA narių, gausiai dalyvavo ir svečių. Įvertindami paskaitos darbą, klausytojai pareiškė pageidavimą, kad paskaita būtų išspausdinta.

Naujai išrinktoji LPDA V-ba pasiskirstė pareigoms: prof. M. Krikščiūnas — pirm., prof. S. Stankus — sek., prof. J. Šimoliūnas ir prof. dr. M. Nasvytis — nariai. Savo pirmame (1957.XI.24) ir antrame (1958.I.19) posėdžiuose V-ba be einamų reikalų, svarstė tolimesnės veiklos klausimus, tarp kurių svarbesnis buvo ruošti ir išleisti mokslinių studijų atskirų leidinių. Čia prof. Antanas Rukuižą pranešė, kad turis paruošęs platesnę Lietuvos miškų žinovo prof. Matulionio monografiją, kurioje be prof. Matulionio plačios biografinės, išsamiai atvaizduojama jo specialybės moksliniai darbai, kuriuose gyvai atsispindi ir gražūs Lietuvos miškai, jų vertė ir globojimas. Ši monografija bus įdomi ne tik tos rūšies specialistams, bet ir šiaip Lietuvos gamtos mėgėjams. Norėdama realizuoti monografijos ar apskritai leidinio išspausdinimą, LPDA V-ba susiduria su finansiniu klausimu, kurį tačiau turi vilties nugaltėti. Toliau savo plane V-ba numato organizuoti bendrinio pobūdžio mokslinių paskaitų ciklą. LPDA V-bos adresas: — M. Krikščiūnas, 18160 S. Homan Ave., Evergreen Park, Ill.

V-bos korespondentas dr. K. G.

Čiurlioniečiai naujų žygių išvakarėse

Čiurlionio Meno Ansamblio bendradarbių šeima, vadovaujama muziko Alfonso Mikulskio, laikinai atidėjusi į šalį koncertines iškilas už Clevelando ribų, kaip patyrėme, visą laiką pašvenčia naujų dainų dainavimą paruošusiais mėsiniams darbams. Diena dienon vakarais, dažnai iki vėlyvo vidurnakčio, čiurlionietiškas jaunimas savo trumpas poilsio valandas aukoja lietuviškai dainai, kurią koncertų pavidale vėliau dovanos savo tautiečių dvasinei paguodai ir svertimųjų susizavėjimui.

Čiurlioniečiai ruošdami naują koncertinį dainyną, vėlei grįžta prie tradicinio repertuaro, būtent mūsų liaudies dainų, su kuriu jie prieš nepilną dvidešimt metų pradėjo savo dainuojančios kūrų bos žygi Vilniuje ir vėliau atliko nepakartojamus žygius per Vakarų Vokietiją ir jau netoli dešimties metų gražiąją mūsų dainą garsina po Šiaurės Amerikos dangum. Mūsų liaudies daina, Čiurlionio Meno Ansambliui suteikusi nenykstančios garbės garsą, visada sudarė jo dainyno pagrindą, nors buvo nevengta ir savitos mūsų kompozitorių kūrybos.

Naujai sudaromas Čiurlionio Meno Ansamblio koncertinis dainynas bus turiningas įvairiomis mūsų liaudies dainomis, k. t. liūdnomis bei linksomis, lyrinėmis ir romantišomis, raudomis bei su tartinėmis, kurias koncertuose išpildys vyrų, moterų ir mišrūs chorai, kanklėmis bei kai kuriais liaudies instrumentais pritariant, su savais ir kvietiniais solistais. Naujame čiurlioniečių dainyne, kaip patyrėme, esama ir netikė-

tumų, būtent, nauja partizanų — "Kalniškių mūsų daina" ir šiuo metu garsėjancio Lietuvoje kompozitoriaus J. Juzeliūno viena daina. Į naują dainyną įtraukta ir keletas būdingesnių jau dainuotų kūrinių, būtent, įdomi savo melodija dramatiškumu baladė "Va, aš nueičiau į Klaipėdūžę", pagar sėjęs "Malūnas", kuris vėliau bus įdainuotas į garsinę juostą ir dar viena kita rečiau girdėta.

Čiurlionio Meno Ansamblio, nors ir būdamas paskendęs naujo dainyno paruošiamuose darbuose, nevengė ir koncertų, tuo tarpu apsiribodamas Clevelandu bei jo priemiesčiais, daugiausia amerikiniams klausytojams. Čiurlioniečiai bei kelių koncertų salėse, turėjo vieną koncertą televizijai per penktosios studijos transliaciją, be to, talkininkavo įvairiems mūsų kultūriniais parengimams. Šio 1957—58 metų sezono antram pusmetyje dar turės keletą koncertų Clevelande ir už savo gyvenvietės ribų jau su nauju dainynu. Pirmiausia, čiurlioniečiai talkininkavo Lietuvos Nepriklausomybės Vasario Šešioliktosios 40-me sukaktuviniame parengime Vasario 16 d. Radijo WHK Studijos salėje 5000 E. Euclid Av. ir "Valanda Lietuvoje" koncerte su pianiste Birute Smetoniene, — Vasario 21. Public Library rūmuose, 325 Superior Avenue, Clevelande. Vasario 22 d. čiurlioniečiai pasinėšė į šio krašto "lietuviškąją sostinę" Čikagą, koncerto Aukštosios Marijos Mokyklos rūmuose, Balfui. Balandžio 16 d. čiurlioniečiai koncertuos Kana dos Hamiltono mūsų tautiečiams,

PROTĖVIŲ DAUSOS

Jūs sėdite aukštam vėlių suolely. Su ažuolo vainikais ant galvų, Kur amžino pavasario šaknelės Pašlaitėm dangiškių kalvų, Po jūsų kojomis žaliuoja.

Kur ganosi kovų žirgai baltieji, Laukiniai, nesuvaldomi, laisvi, Ten saulė motina tarp jūsų rankų / skrieja, Ir debesys balti, balti...

AR TU ŽINAI?

Ar tu žinai, ar tu žinai, Kur baigias lygumom kalnai, Kur gėlmės veidrodinių tvenkinių Ir kur upeliai tylūs, be krioklių?

Kur vienkiamiai seni, plačiai / apaugę sodais, Kur eita šimtmečių ramiai, lėtai, / vienodai, Kur protėviai užmigę amžinai, Ar tu žinai, ar tu žinai?...

o sekančią dieną, jei leis galimybės, koncertuos ir Detroito lietuviams. Baigiant šį sezoną, Čiurlionio Meno Ansamblis turės savo metinį tradicinį koncertą Clevelande, gegužės pirmomis dienomis. Vėliau visos dėmesys bus nukreiptas paruošiamiesiems darbams dalyvauti jungtiniame koncerte, Pasaulio Lietuvių Seime, kuris įvyks Niujorke šiuo metų rugšėjo mėnesio pirmomis dienomis. Darbai šia linkme jau vykdomi.

Jau taip buvo čiurlioniečiams nepalankiai susiklosčiusios sąlygos, kad jie savo idealistiniams darbu nesurado vietos po pajėgiųjų lietuviškų įstaigų, Lietuvių salės ir Superior Avings and "Loan Association, stogais. Čiurlioniečiai nepajėgdami mokėti aukštos nuomos už tu įstaigų sales, visą laiką su mažomis išimtimis, turėjo ieškoti savo darbui pastogės pas svetimuosius. Šita nepalanki aplinkybė privertė Čiurlionio Meno Ansambliui pasirūpinti nuosavų namų įsigijimu, kame galėtų niekieno netrukdomi ir nevaržomi dirbti taip svarbų bei reikšmingą dainos meno paruošiamąjį darbą. Po ilgų ieškojimų ir didelių pastangų, čiurlioniečiai savo darbui patogų namą surado Clevelando Universiteto rūmų rajone, Magnolia Drive, Art Museum ir Music School Sattlement kaimynystėje. Tai didžiulis, puštrečio aukšto pastatas, su erdvia apie 400 vietų koncertine sale bei keliomis mažesniomis patalpomis, kuriose galės vykti chorų bei šokių repeti-cijos.

Čiurlioniečiams įsigyti tą namą įgalino Amerikos Lietuvių Susivienijimas, suteikdamas pagrindinę ilgametę paskolą ir duosnįjį Clevelando lietuviams, savo didesnėmis ar mažesnėmis aukomis paremdami šį lietuviškam reikalui labai svarbų sumanymą. Čiurlioniečiai tą namą nupirko ne tik sau, bet ir visiems Clevelando lietuviams, svarbiausia jųjų įvairiems visuomeniniams bei kultūriniais sambūriams, kad jie tuose namuose galėtų posėdžiauti bei mažesnės apimties parengimus vykdyti. Čiurlioniečiai numato savo namus pavadinti "Čiurlionio Kultūros Rūmais", kuriuose ilgainiui galės reikštis visas Clevelando lietuvių kultūrinis gyvenimas.

A. Bikantas

Skaitydami KARI būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų. Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Kazys Inčira

Tolima Šalis

AŠ PAVIRŠCIAU GEGELE

Aš pavirščiau gegele, Kūku — raiba gegele, Mesčiau austi drobes Ir nuskrisčiau nuplasnočiau, Kur po antklode žalia Žemės antklode žalia Miegi apsiglobęs.

— Kūku, mylimas, aš čia! Baigės, baigės man kancia, Kelk, balnoki žirga! Skrisim dvieraičiu dundėsim, Skrisim zovada, risciā, Skrisim dieną ir naktia — Visa žemė mirga!

Aš pavirščiau gegele, Kūku — raiba gegele, Bet ne mano valioj. Plačios marios — neperplaukti, Vieškelėliai užarti, Visi tiltai padegti — Nesurasi kelio...

Vienas kelias yr — sapnuos, Vieškelėliai yra — sapnuos — Nieks čia neužnygė. Dviese vaikštom, kaip balandžiai, Kaip paukšteliai burkuonėliai Skraidom Dievo vasarėlėj — Mylimų tėvynėj.

TĖVŲ ŽEMĖ

LASo Anglijos Vietininkijos leidžiamas neperioidinis laikraštis. T. Ž. turinys — gyvas, įdomus, nušviečias ir tenkystis lietuvių gyvenimą. Iliustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cent.

Užsisakyti galima šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva", 911 W. 32 St. Chicago 8, Ill.

Lietuva

— Kas esi tu, kad vien tik tavo vardas jau neša širdžiai paguodą ir nuskaidrina žvilgsnius?

— Kas yra tavo prigimtis, kad tu gimdai vien sūnus galiūnus, ir skaisčiausias po saule dukras? — Kas per simfoniją tavo gamtos garsų, kad tu įkvėpi savo vairokams melodingiausias melodijas ir lyriškiausias dainas, kurių susizavę klausosi ir tie, kurie nesupranta žodžių?

— Kas per derinys tavo gamtos varų, kad tavo dukrų aidiuose pasilisi akys, o jų puoslti židiniai nuteikia ramumui ir sušvelnina kiekiausias veido bruožus?

— Kokia dvasia tu gaivina savo vaikus, kad jie ir atsiskyrę gieda tau garbės himną ir negali tavęs užmiršti. Tik... de ja, ne visi.

— Visi — atliepė upėmis čiurlenantis balsas ir nuaidėjo laukais. Jo atgarsį pagavo miškai ir stuogė — visi!

— Tie, kurie manęs atsiminti nenori, tie niekuomet nebuvo mano vaikai, — tyliai šnabzdėjo žemė.

— Dėlto, kad jie buvo atėjūnai, arba jų ainiai, laiko sukūrų atblosti mano prieglobstis, ar pasigėdė grobio išbriovę patys.

— Ilgainiui jie pamėgo šios šalies dainas ir šilojus. Bet, nors ir dainavo kartu su mano vaikais, sekė drauge pasakas, gėrėjosi ma no vasarų saulėleidžiais ir prieaušrio žaromis. Nors ir prisimė mano vardą, bet jie neturėjo mano pranokėjų pradmen, todėl svetur greitai išsižadėjo manęs.

— Mano tikrieji vaikai yra rasė, kilusi iš amžių glūdumos, jo čiagimė, vaikai, kaip gintaras — mano gilumų vaisius. Jie savo augalotumų, veido dailiu ryšku mu ir raumenų patvarumų, paruošė naujojo pasaulio rasę. Bet manęs jie nepamiršo nė tada, kada sunkiu darbu ūgdė naujojo pasaulio pažangą ir kėlė jo gerbūvį.

— Mano vaikai kūrybingi ir atsparūs visokiems pragaro kilmes vėjams, nes jie yra palaiminti kryžių ir rūpintojėlių ir juos užliūliavo amžinojo vandens bangos, kurios skalauja mano kojas.

— Todėl jie manęs nepamiršta niekuomet. Mano tikrieji vaikai minėjo mane jau tada, kuomet

Jonas Rinkevičius— kovotojas

J. Mastionis

1917 m. Centrinis Lietuvių Komitetas, tikėdamasis geresnių ir patogesnių darbui sąlygų, su visomis savo įstaigomis persikelia į Voronežą. Bet nelaimė, pradedant darbą naujoje vietoje, įvyksta Rusijoje revoliucija. Perversmas pavyksta ir lietuviški bolševikai: Kapsukas ir Aleksa Angarietis tampa lietuviškų įstaigų vyriausiais vadais — viešpačiais, Jonas Rinkevičius per prievartą tampa "Komisariato Lietuvos reikalams" igaliojiniu. Ir čia išpaminėtų lietuviškų bolševikinių viešpačių gauna įsakymą sustabdyti spaudoje esamų knygų tolimesnį spausdinimą ir sulaukyti atspausdintų knygų platinimą. Prie žastis: reikia padaryti knygų atranką. Netinkamas paliepia 'sunaikinti.

Ir susirūpina Jonas Rinkevičius knygų gelbėjimu. Spaudoje buvusias knygas, priešingai direktyvoms, pasirūpina greičiau atspausdinti ir jas, su seniau atspausdintomis, ruošia išvežimui. Tai buvo vienintelis kelias apsaugoti žuvinium pasmerktas knygas. Kaip "Komisariato Lietuvos Reikalams" (Komisariat po delam Litvy) igaliojtinis spaudos reikalams, vadinasi oficialus žmogus, per visokius "Revkomus", "Isolkomus" ir kitokius "komus", intendantūros sąskaiton, išsūpina vagoną pervežimui į Lietuvą "Lietuviškos revoliucinės literatūros" ir taip pilnutėlis vagonas (apie 300 dežių) 1918 m. birželio 12 die n Orėjo pervaziavo bolševikų — vokiečių "demarkliniją", o birželio 15 d. pasiekė Vilnių. Drauge J. Rinkevičius pervežė ir lietuviškų organizacijų archyvus, nemažai pinigų ir kitokio visuomeninio bei privatiems žmonėms priklausio turto. Net bažnytinį indų, o vienas žurnalistas net buvo įdavęs neva tai svarbius dokumentus pergabenti, bet atgabenus paaiškėjo, kad to žurnalisto tariamų dokumentų vietoje buvo 5 bombos. Dar daugiau, Bolševikai norėjo užstatais pasilaikyti keleto Voroneže gyvenančių lietuvių, kad užtikrinus savo užmaščias ir Lietuvą. J. Rinkevičius ir čia surado išeitį. Jis pasirūpino, kad "revoliucinis" vagonas būtų aprūpintas tinkama apsauga. Tokį priitarimą ir leidimą gauna ir paskiria net 12 palydovų ir jį jų eiles surašo visus tuos, kurie buvo numatyti užstatais. Palydovų išgelbėtujų skaičiuje matome Ipatiją Šliupaitę — Yčienę, Vokietaitį ir kitus. Tai buvo drąsus žygis, bet jis pavyko. Pavyko J. Rinkevičiaus apskrumo ir sumanumo dėka. Šitas pavyzdys rodo, kad J. Rinkevičius buvo ne vien leidėjas, bet ir neeilinis kovotojas, kuris lygiai kaip ir pirmieji Nepriklausomybės kovų dalyviai, rizikavo savo gyvybe, kad išgelbėtų savuosius brolius iš jiems grėsiančio komunistinio pavojaus, — kad išsaugojus kultūrinį laimė-

jimų balansus — lietuviškas knygas ir lietuvių veiklos dokumentus Rusijoje.

Neturint po ranka visų tų leidinių, kurie ligi to laiko buvo J. Rinkevičiaus išleisti, tenka pasitenkinti J. Rinkevičiaus užrašais, kuriuose jis pats sako, kad 1901—1918 metų laikotarpyje jis yra išleisęs 184 leidinius. Tai yra pirmasis J. Rinkevičiaus veiklos laikotarpis. Laikotarpis, kada kiekvieno lietuvių veikėjo veiksmai buvo daugiau ar mažiau svetimųjų kontroliuojami.

J. Rinkevičiaus veikla Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo laikotarpyje

1918 m. J. Rinkevičius, grįžęs į Vilnių, rado jį okupuotą vokiečių. Bet nežūrėdamas šito, imasi knygų leidimo darbo "Svyturio" b-vės vardu. Organizuojant pliačiu mastu knygų leidimą, reikėjo ne tik rūpintis tinkamu jų parinkimu, bet ir nutiesti kelius į žmones — į tų knygų būsimuosius skaitytojus. Karas viską buvo išardęs ir sunaikinęs. Prekyba pairusi. Knygų prekyba buvo tie siog apverktinoje padėtyje, nes šios rūšies prekyba kapitalo neviliojo. Bet kylančiai Lietuvai buvo gyvas reikalas knyga auginti ir kelti. Taigi, ne kapitalistinės vilionės skynė lietuviškai knygai kelius, bet gyvybinis tautos reikalas. Ir štai vienu ryškiausių skatintojų steigti knygų pardavimo punktus, tampa Jonas Rinkevičius. Vieniems šio plano pritarėjams ir vykdytojams suteikia plačius kreditus, pas kitus "Svyturio" bendrovės išleistas knygas sukrauna. Bet jis nepasitenkina tuo. Steigia mokinių kooperatyvėlius ir per juos eina knygai tin kamos vietos ieškoti. Pradžia buvo labai sunki. Bet didelio darbo dėka, knygų pardavimo taškai nu ženklino Lietuvos teritoriją. Tik gaila, kad kai atejo laikas už duos tas kreditan knygas atsiskaiyti, neviens tokių punktų sąmoningai bankrutavo, nunešdami jiems daug patikėto turto. Mokyklų kooperatyvėlių 10—14 metų amžiaus nariai, mokytojų tinkamai neglobjami, daug kur nepajėgė atsiskaiyti už išplatintas knygas, nes vieni iš jų nesugaudė su savais debitoriais, kiti, daugiau ar mažiau už pinigų panaudojo saviems reikalams — saldainių pirkimui... Vėliau, kai buvo prieita prie tvarkos, mokinių kooperatyvėliai pasidarė gan svarbiu faktoriumi lietuviškos knygos kelyje į žmones.

Pagaliam susijudomavo ir patys mokytojai. Iniciatorių būrelis: — Augustinavičius, Busilas, Jakučio nis, Ruzgas ir kiti, paprašo Joną Rinkevičių paremti jų sumanymą įsteigti kooperatyvinius pagrindais knygyną, suteikiant steigiamam kooperatyvui kreditus. Kadangi jų sumanymas atitiko Jono Rinkevičiaus užsimojimams, jis atidarė naujai steigiamam kooperatyviniams pagrindais knygynui 50.000 litų kreditą. Matydamas, kad įsteigiam kooperatyvui sekasi, tą kreditą vėliau dar padidina, su sąlyga, kad jie kooperatyvo veiklą praplės visoje Lietuvoje, pritrauks prie to darbo daugiau mokytojų ir perims kontrolę ant mokinių kooperatyvėlių, kurie bus nesunkiai kontroliuojami per pačius mokytojus, steigs naujus kooperatyvėlius, juos instruktuos ir sieks kiek galint didesnio lietuviš kai knygai plėsti skaičius taškų. Šito pasėkoje, "Mokytojų kooperatyviniams" knygynas, gavęs J. Rinkevičiaus stambų kreditą, pasuka drąsiai savo gaires plačia lietuviš kos knygos skleidimo srove. — Iš mažos patalpės, mokytojų kooperatyvas persikelia į erdvesnes patalpas ir pradėjęs dirbti su mokinių kooperatyvėliais, J. Rinkevičiaus pritarimu, pakeičia savo pavadinimą į "Kooperatyvų Sąjungą — Spaudos Fondą", kuris buvo žmonių sutrumpintai vadina mas "Spaudos Fondu". Taigi, ma tome, kaip mokytojų kooperatyvas, J. Rinkevičiaus remiamas, iš augo į didelę įstaigą ir nuveikė didelį kultūrinį darbą.

(Bus daugiau)

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W. 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.

Redaguoja Redakcinė Komitija. Prenumerata:

Straipsnius ir korespondencijas redaguoja taisy ir taip pat nuodėdė. Metams — 4.50; pusei metų — 2.50. Naujauoti rankraščiai grašina 2.50. Atskiras numeris 10 ct. — mi autoriams pareikalavus. Subscription per year — \$4.50; 6 months — \$2.50; 10 c. per copy

JURGIS VOLDEMARAS RAŠO:

Tautinės vienybės beiškant

SVETIMŲJŲ
PRIEVARTAVIMAS

Man visados rėžia ausį beklau santar besikaitant tokius išvedžio jimus, kuriuose lietuvius prievartauja svetimačio kilmę ir sąžinę, norėdamas jį paversti tuo, kuo jis save nelaiko. Žmogaus gyslo mis teka kelios kvortos kraujo, ir vienas jo lašas ar net viena stiklinė iš vokiečio nepadoro žydo, o iš žydo lietuvio. Tai kuriam galui mes medžiojame svetimas gar senybes, kaporjame genetikos medžio šaknis ir suradę vieną sudžiūvusią ir numirusią atžalą su pasididžiavimu skelbiame, kad šis filosofas ar rašytojas yra lietuvis, nes iš Lietuvos prieš kelis šimtus metų atkeliavo jo tėvas ar motina. Kas verčia kai kuriuos lietuvius super-patrijotus taip daryti? Argi mūsų pačių kultūra tokia skurdi, kad turime eiti grobti svetimųjų? Tie, kurie taip daro, elgiasi lyg Unnos pareigūnai per skringingus: jie meta lauk tuos, kurie nepatinka, ir pasilieka tuos, kurie patinka. Šitaip nekarta buvo bandyta pasisavinti Tolstojų, kuris niekad savęs lietuviu nelaikė ir niekad iš lietuvių tautos nesisėmė peno savo kūrybai. Iš Svetlanos Beriozovas, pagarsėjusios balerinos, bandėme padaryti lietuvių patrijotę... Anglų aktorijų Gielgud irgi darėme lietuviu, kol jis nebuvo suimtas už gana nepadorų nusikaltimą. Bet kažkodėl visados skriaudėme Levą Davidovičių — Trockį, kurio tėvai kilę iš Trakų, dėl ko jis ir pasivadino Trockiū. Niekad ne teko girdėti sakant: štai kai lietuvių padovanojo proletarijato revoliucijai!

DIDŽIUOJAMĖS
SAVO KALĖJIMU...

Zinomas lietuvių rašytojas Petras Babickas neseniai "Margutyje" rašė: "Lietuvai XIII amžiuje pradėjus rinkti slavų žemes, daug slavų giminių atsidiūrė Lietuvos

Dr. Vincas Misulius,
Detroitas, Mich.

Nacionalistinis mons. M. Krupavičius habilitacijos „1926 metų gruodžio 17-oji Lijūna 30 metų sukaktis“ pakoregavimas

(20-toji tassa)

valstybės prezidentus. Prie ilgų ieškojimų ir galvojimų, apsisistoję prie buvusio Pirmojo Prezidento A. Smetonos kandidatūros. Tvirtai apsisistoję prie Smetonos kandidatūros, jautėsi kiti labai nepriimtini kr. dem. kluviniai. Tai Smetonos labai artimas bendravimas su Volde maru, kurį jis galįs panorėti turėti ministeriu pirmininku. Tačiau tikėtasi, kad pavyksia Smetoną prikaltinti vieną, be Volde maro. Tos intencijos vedini, su atsirubėdavimu nuo Volde maro, nutarė padaryti Smetonai pasiūlymą, kad po perversmo jis užimtų valstybės prezidento vietą. Ir tuo pačiu, jei būtų reikalo, Smetoną įtikinti, kad jis apseitų be savo vienminčio bičiulio prof. A. Voldemaro. Pasiūlymas ir jo visas reikalingas įtikinimas buvo pavesta padaryti kun. M. Krupavičiui ir Aleks. Stulginskiui, juos palydint Vailokaičiui ir man — Vaitkui.

Taip, kad dar gerai ankstokai prieš perversmą visi keturi ejom pas Smetoną daryti jam siūlymą po perversmo užimti prezidento vietą. Einant buvo tvirtai laikomasi ir vienu prieš

Atsitiktinė klaida ar sąmoningas klavstojimas

Tomas Virsnys

Amerikos Lietuvių Susivienijimas tiek narių skaičiumi, taip pat ir savo piniginiams ištekliams yra negincijamai pajėgiausia šio krašto lietuvių fraternalinė organizacija. Per septyniadesimtį savo gyvavimo bei veiklos metų SLA sutraukė dešimtimis tūkstais milijonų, o jo piniginiai ištekliai bei kitokis turtas siekia per 4.000.000 dol. kapitalą. Toksai sukratas turtas jau užtikrina tvarkingą bei sėkmingą veiklą.

Pripažįstant SLA gražius laimėjimus bei nemažus nuopelnus Šiaurės Amerikos lietuvių išlaikyme, ne nuo šiandien reikiamos kritiškos pastabos dėl šio mūsų pajėgiausio sambūrio vyriausios vadovybės veiklos metodų. Nusiskundžiama daugiausia dėl SLA Pildomosios Tarybos sustingimo, teisingiau, nenorų ir savo tarpą išleisti naujų žmonių, kurių atėjimas įnešų naują "vėją", naujų sumanymų, naujų idėjų, gal būtų ir naujų darbo metodų, kurie pagyventų visos organizacijos veiklą. Toksai priešiškas nusistatymas prieš naujų žmonių įvedimą į SLA vyriausias vadovaujančias pareigas labai ryškiai pastebimas Pildomosios Tarybos rinkimu, įvykstančiu kas du metai, laike. "Išsienėje" Pildomosios Tarybos nariai kiekvienais rinkimais išstato tik savo kandidatūras ir jas kuoplačiausiai garsina po nesancio "SLA Gerovės Komiteto" priedanga, už kurio slepiasi tie patys P. T. savo kandidatūras išstata žmonės.

Kad Pildomosios Tarybos veikėjai nori "išsilaukiyti" užimamose vietose, nariams gerai suprantama: kas gi savo noru nori atsiskirti gerai apmokamos vietos? Blogumas tame, kad išsienėje Pildomoji Taryba, rūpindamasi tik savę išrinkimu, visai nesirū-

lis darė šurpų, bet kartu ir viliojantį spūdi".

"Juk už šitų sienų, už šitų juodų langų su geležiniais grotais aš vaizdavausi pačius baisiausius su sikaltėlius, žmogūdžius ir plėšikus ir aš žinojau, kad iš šito kalėjimo išvažiuoja tie "niekingi vežimai", kuriuos su surakintais nu sikaltėliais matydavau lėtai slenkiančius pro mūsų langus. Nelaiminguosius veždavo į Semionovsko aikštę, kur jie turėdavo išklausti paniekintų baumės sprendimą".

Dabar, kodėl šitas kalėjimas Petrogrado gyventojų buvo vadinamas "lietuviška pilimi"? Ogi todėl, kad tenai veždavo sugaudytus ir surakintus 1831 ir vėliau 1863-čių metų sukilėlius, kovojusius prieš caro priespaudą. Šitos "pilies" sienos yra paženklintos pavergtųjų lietuvių kanciomis ir krauju. Tai mūsų nelemtos vergystės, bet ne XIII šimtmečio didybės palikimas.

kalama, kad joku būdu neprisileistų prof. A. Voldemaro prie ministerių kabineto vadovavimo. Priėjus prie Vytauto bažnyčios, pasakotąjas su Vailokaičiu pasilikio ant (cimbruvkos) Nemuno kranto, o kun. M. Krupavičius su A. Stulginskiu nuėjo pas Smetoną ir butą. Mums išsiskiriant, Vailokaitis juos palydėjo su spėjimu nesusiūsti su Volde maru. Taip mons. M. Krupavičius su A. Stulginskiu atvykę su savo valdžios numatytu — paruoštu projektu pas Smetoną, darė jam siūlymą, užimti būsimu perversmu nuverstą prezidento vietą.

Pasirodo, kad mons. M. Krupavičius "habilitacijoj" aprašomas mūsų politinis gyvenimas ir iš jo išplaukęs gruodžio 17 dienos perversmas, yra aprašytas gana teisingai. Tik neturint tinkamų komentarų, tenka jį atvirščiai skaičiuoti. Tai labai paryškina "habilitacijos" 26 tasojo perkelta ant tautininkų kaltę: "Tautininkai į pasitarimus atėjo su visu valdžios sąstato projektu...", jų pačių dar ankstokai prieš perversmą atsinešę pas Smetoną ir butą jam siūlymu nuverstą prezidento vietą užimti.

Smetona, į padarytą jam M. Krupavičiaus su Stulginskiu siūlymą, atsakė: — Kam jūs pasirinkt mane, ypač tokioje situacijoj, kada turite pakankamai tikrų savų ir išbandytų su patyrimu žmonių. Toms augstoms pareigoms pilnai tinka jau buvęs ilgesnį laiką prezidentas p Stulginskis. Pastarasis visai išsiskūnėjęs, pagaliau pasirėmė konstitucija, kad ji leidžia tik dvi kadencijas iš eilės prezidentauti. Jiš gi jau dvi kadencijas paeiliui yra išprezidentavę ir pagal konstituciją trečios kadencijos presiden-

tina kitų kandidatų perstatymu rinkėjams. Geriausias šiuo atveju pavyzdys, tai praėjusiais metais lapkričio ir gruodžio mėnesiais praversti SLA Pildomosios Tarybos narių kandidatų rinkimai. Pagal pačios Pildomosios Tarybos oficialių kandidatų rinkimo reikalavimą aplinkraštį, į PT galėjo būti renkami tik tie, kurie yra raštu patiekę savo sutikimą būti renkami. Tokie kandidatų pareiškimai turėjo būti pateikti iki nustatyto laiko SLA Pildomosios Tarybos sekretariatui. Pagal tą patį oficialų pranešimą, balsai pateikti už neįsiregistravusį kandidatą, laikomi beverčiais, reiškia, neužskaitomi, nežūrint kiek kuris kandidatas tokių balsų būtų surinkęs.

Pildomoji Taryba paskelbdama aiškius kandidatams nuostatus, — taip pat turėjo pasirūpinti, kad įsiregistravę kandidatai būtų žinomi visiems susivienijimo nariams; prieš rinkimus visoms kuopoms turėjo būti pranešta pilnas kandidatų sąrašas, su nūrodymu, kuris asmuo į kokią vietą kandidatuoja. Šitą būtiną ir visų organizacijų privalomą demokratinį dėsni Pildomoji Taryba "pamiršo". Prieš rinkimų pradžia kuopų valdybos bei paskiri nariai buvo gausiai aprūpinti tik SLA Gerovės Komiteto agitaciniais lapeliais, kuriuose buvo peršama rinkti tik tuos pačius Pildomosios Tarybos narių pareigose esamus asmenis. Prasiidėjus kandidatų rinkimams, apart "SLA Gerovės Komiteto" peršamų kandidatų, rinkėjai nieko nežinojo apie kitus kandidatus, kurie yra užsiregistravę ir pagal PT nuostatus gali būti renkama. Rinkėjai turėjo "išieškoti" kandidatų laikraščių puslapiuose, nes jų pilno sąrašo nepateikė Pildomoji Taryba, tokio sąrašo nepaskelbė nė "Tėvynė", Amerikos Lietuvių Susivienijimo laikraštis. Esame tikri, kad rinkėjai, neturėdami tikro, Pildomosios Tarybos "oficialiųjų reještųjų", registruoto kandidatų sąrašo, dėlai nežinojimo bus atidavę nemažą balsų už "netikrus kandidatus", kitaip sakant, nemažai balsų išmetę veltui, kurie galėjo turėti rinkimų varžybose lemiamos reikšmės.

Susirūpinimo kelia ir prie SLA Pildomosios Tarybos veikianti rinkiminių "Nominacijų Balsų Skaitymo Komisija", kuriai patikėtas Pildomosios Tarybos narių kandidatų balsavimo lapelių suskaitymas. Turime duomenų, kad ir ši komisija savo pareikas atlieka ne visai tiksliai. Pateikiu vienos kuopos rinkimų duomenis, kurie yra užprotokuluoti Pildomosios Tarybos narių kandidatų rinkimų metu ir kokie paskelbti "Tėvynės" 1958 m. sausio 24 d. 4 Nr. Darniai paimti iš SLA "Nominacijų Balsų Skaitymo Protokolo", reiškia, daviniai "oficialūs": SLA 14

tauti negali. Tuomet Smetona tą augstą prezidento postą nukreipė į Krupavičių, kaip į tvirtą ir energingą krikščionių demokratų partijos valstybininką. Bet ir kun. Krupavičius atsiskakė. Savo atsakymą motyvavo, kad jam, kaip kunigui, ant kurių luomo ir taip pilama daug purvo, užimti prezidento vietą nepatogu. Šiandien yra geriausia, kad po perversmo prezidento vietą užimtų buvęs pirmasis prezidentas — Smetona, nieko bendro neturįs su krikščionių demokratų valdymo laikotarpiu. Tenka pripažinti, kad mons. Krupavičiui, jeigu neatsiūrint ir į kunigo luomą, kaip ryškiam kr. demokratų veikėjui, ant kurių prirašyta ir dar gali būti rašoma visokių būtų ir nebūtų netikslumų — klaidų, savo kandidatūrą statyti į prezidentus, yra labai nepopuliaru. Tįnčiamiausia kandidatūra yra Tamstos, Smetona. Krikščionys demokratai ją ir pasirinko. Taip, kad šioje, vėl tauti sunkioje valandoje, Tamsta, kaip valstybininkas patriotas lietuvis, neturėtų atsisakyti. Ant ra vertus, tam augstam postui, mes lietuviai iš viso tinkamų kandidatų, kol kas labai mažai turim. Todėl Tamsta turite sutikti. Po šių visų ginčų ir įtikinėjimų, Smetona pasakė gerai. Bet kada jau man lemta prisiimti prezidento pareigas iš perversmo, tai aš noriu turėti savo artimiausio bendradarbiu — ministeriu pirmininku prof. A. Voldemarą. Į šį pareiktą Smetonos rimtą pageidavimą, kun. Krupavičius su A. Stulginskiu panaudojo savo visą kalimo ir zlatinimo meną, visai įrodinėdami, kad Voldemaras nesugyvenamas ir pirmininku netinkas. Jis galįs būti užsienio reikalų ministeriu. Sme-

SPAUDOJE PASIŽVALGIUS

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukakties proga, viename didžiausių Romos dienraščių "Il Giornale d'Italia", buvo paskelbtas Luigi Sturzo, krikščionių demokratų partijos Italijoje steigėjo ir šiuo metu vieno žinomiausių publicistų straipsnis, pavadinamas "Baltijos Valstybės". — Straipsnyje autorius duoda trumpą apžvalgą Lietuvos valstybės kūrimesi, jos vystymosi ir galop sovietų okupacijos. Toliau jis pareiškia, kad sovietai savo vienašališkais smurto aktais nėra įgavę jokių teisių į Lietuvą ir į kitas Baltijos valstybes ir todėl, po "karo, sąjungininkai būtų turėję pripažinti specialiam protokole Lietuvos teises į nepriklausomybę ir atstatyti jos suverenumą. Lietuvos diplomatiniai atstovai, tešia autorius, kurie karo metu ir po karo niekuomet nenustoję eję sa-vo pareigų, gali šiandien kalbėti krašto vardu. Straipsnyje toliau nagrinėjamos išlaisvinimo galimybės ir pastebima, kad susidariusi padėtis buvo dalinai išsukta Roosevelt'o ir Churchill'io ankščiau padarytų klaidų. Jie nesuprato, kas yra marksistinė diktatūra ir tikėjosi, kad sovietai po pergalės priims Atlanto Pakto dėsnius ir savo saugumui patikrinti remsis kaimyninių valstybių draugiskumu. — Straipsnis baigiamas šiais žodžiais: "Nėra galima, kad tarptautinės teisės sistemoje civilizuotoms tautos su garbinga praeitimi, savąja kalba, kultūra ir tradicija, būtų paneigta galimybė grįžti į nepriklausomą gyvenimą; nėra galima, kad jos liktų išbrauktos iš tarptautinių politinių žemėlapių, atskirtos nuo tautų šeimos, laikomos vergijoje, pristatame

kuopos rinkimuose už prezidentinį kandidatą P. Dargį paduota 18 balsų ir tų pačių pareigų kandidatą Joną R. Verbalį — 12 balsų; pagal NBS Komisijos oficialius davinius, parašyta, kad minėta kuopa už Povilą Dargį atidavė 18 balsų, o už J. R. Verbalį — balsų, reiškia, nei vieno! Tad kyla klausimas, kur dingo tie 12 balsų, kurie buvo atiduoti už J. R. Verbalio kandidatūrą? Kaip žūrėti į tokį "Nominacijų Balsų Skaitymo Komisijos" darbą, — kaip netinkamą savo pareigų eįmą ar sąmoningą rinkiminių duomenų klavstojimą?

Tai rimtas ir svarbus klausimas, pro kurį tydomis negalima praieiti. Kas galėtų užtikrinti, kad panašūs "atsitiktinių klaidų" nėra su kitų kuopų rinkiminius duomenimis? Atkreipiame visų kuopų dėmesį, kad jos rūpestingai patikrintų savus rinkiminius duomenis protokolų užrašuose ir juos palygintų su "oficialiais", paskelbtais š. m. "Tėvynės" sausio mėnesio 4 Nr. Jeigu atsirastų daugiau klaidų, tektų suabejoti dėl įvykusių Pildomosios Tarybos narių teisėtumo...

svetimame režime, persekiojamos savo tikyboje, atskirtos nuo savo kultūrinės tradicijos, be vilties atgauti individualinę ir tautinę laisvę; viskas tas nėra ir neturi būti galima".

Šis straipsnis yra dar vienas įrodymas tos gilos simpatijos, kurią Luigi Sturzo visuomet rodė Lietuvai. Lietuvių visuomenė todėl jam turi būti nepaprastai dėkinga. Už šio straipsnio pasirodymą tenka taip pat nuosirdžiai padėkoti ministeriui Di Giura, buvusiam Italijos Pasiuntinui Lietuvoje ir dabartiniam Lietuvos draugų Italijoje Dr-jos pirmininkui, kuris dar prieš Vasario 16 dieną padarė autorius parašyti apie Lietuvą straipsnį ir įteikė jam Diplomatinio sefo bei Pasiuntinijos prie Šventojo Sosto paruoštą medžiagą.

Paminėtinas taip pat yra socialdemokratų organo "La Giustizia" pasirodęs ilgas straipsnis apie Lietuvą, kuriame tarp kitko rašoma, kad 1918 metais atstatytoji Baltijos valstybių nepriklausomybė — buvo taip pat didelis laimėjimas visai Europai, tuo tarpu kai šių valstybių okupacija buvo visos Europos pralaimėjimas.

7 "KATALIKAI"
NEIŪKINO KATALIKŲ

Italų dienraštis "Il Giornale d'Italia" aprašo keistą spaudos konferenciją, kuri įvyko viename Romos viešbutyje sausio 4 d. — Ekskomunikuotas italų kunigas Don Gaggero, pasikvietęs iš Lietuvos "katalikus" į Italiją; Martinaitį, Matukyną, Mikalkevičių ir kompaniją — suaukštą spaudos konferenciją. Konferencijos garbės svečiais buvo sovietų ambasados tarnautojai Romoje. — Oficialioji kalba — rusų. Pakviestieji "katalikai" per ilgą vertėją pasakojo italų žurnalistams apie gerą katalikų gyvenimą okupuotose Lietuvoje. Sakoma, kad viskas tol gerai ejo, kol atvykusieji išmoktas pasakas pasakojo, bet kada italų žurnalistai pradėjo statyti klausimus, tai ir iškilio sovietinis jovallas ir melas.

Atvykusieji "katalikai" negalė jo atsakyti, kiek vienuolynų yra Lietuvoje, kiek dvasiškių buvo ar yra laikoma kalėjimuose, kodėl lietuviams kunigams draudžia ma išvykti iš Lietuvos, kodėl valdžia kišasi į bažnytinius reikalus ir t. t.

"Il Giornale d'Italia" sąryšyje su šiuo pasikalbėjimu pastebi, kad Lietuvoje bolševikai spaudos laisvę panaikino, kad egzistuoja tik komunistinė spauda ir leidžiamos tik komunistinės knygos. Kad sovietų valdomoje Lietuvoje nėra vienuolynų — visi panaikinti, kad uždarytos katalikiškos organizacijos, kurios prieš sovietų okupaciją turėjo 800.000 narių, kad mokyklose draudžiama dėstyti tikybos mokslą, nors 90% visų lietuvių (Nukelta į 5 psl.)

tona su visais kun. M. Krupavičiaus ir Stulginskio įrodinėjimais nesutiko. Nesileidžiamis į tolimesnius ginčus, pareiškė: Jeigu šioje neįprastoje sunkioje situacijoje, parenkat mane valstybės prezidentu, bet aš negaliu pasirinkti sau artimiausio bendradarbio — ministeriu pirmininku, tai tokiu atveju aš nesutinku. Kaip kad turit jūs savo ministerį pirmininką, taip iš savo srovės tarpo pasirinkit ir valstybės prezidentą. Nepamirškite, kad poperversminėje neįprastoje padėtyje, prezidento su ministeriu pirmininku yra labai reikalingas tamprus bendradarbiavimas, kuris reikalauja vienas antru didelio pasitikėjimo ir vienas antru supratimo. Mes su Volde maru taip esame susigvenę ir susipratę, kad sunkiuose reikaluose ir be kalbos, vien akių žvilgsniais susikalbėsime ir vienas antrą suprasiame. Kai tuo tarpu su jūsu man primetasi, tas visa neįmanoma. Savo kandidatūrą atsiimu. — Tikiu, kad rasite tinkamą prezidentą ir iš savo krikščioniško bloko žmonių, kaip kad esate radę ir ministerį pirmininką. Taip gal bus daug geriau. Smetonai savo kandidatūrą atsiemsu ir daugiau į kalbas nesileidžiant, Stulginskis su Krupavičium trumpai pasitarę, sutiko su Smetonos propozicija, t. y. prisiimant Smetonai valstybės prezidento pareigas, ministeriu pirmininku bus prof. A. Voldemaras. Tai čia ir buvo tas garsusis mons. M. Krupavičiaus "habilitacijos" 16 tasojo kalbamas apie sužinotą rengiamą perversmą valdžiai pranešimas. Kadangi, kaip pats pranešėjas sakosi pamiršęs kuriam valdžios asmeniui: Šleževičiui ar Papekiui pranešęs, (Bus daugiau)

Mažoji Lietuva

SIENOS APSAUGA ŽIEMĄ

Rašo Alf. Nevardauskas, Čikaga.

(Tęsinys)

Ir vos tik papirusą įsidėjau tarp suspaustų lūpų ir taikščiausi užsidedti, kai visai arti sprogo ledas ir didžiausiu dundesiu nusileido ant nusekusio marių vandens. Iš patyrimo žinodamas, kad tokiais atvejais reikia kuo skubiausiai nešdintis ant nesuspėjusio sutrukti ledų masyvo, pašokęs bėgau, bet niekaip negalėjau susigaudyti, kurioje pusėje sprogimas įvyko. Po akimirks iš Nidos pusės pastebėjau į mane plūstantį vandenį ir apsidžiaugiau, kad nesutrukdytų grįžti į namus. Pasispiriu namų kryptimi, bet vos tik keletą metrų pačiuožiui, nuaidi naujas sprogimas ir pajuntu lengvą nugarkau lio pakutenimą, kurį sukėlė ant vandens nusekdamas ledas ir greit po tarpo kojomis vandenį. Kad nusekdamas ledas neuždarytų išėjimo, teko skubėti.

Mat, kai šelstas vėjas pagriebęs ant vandens nusekusių ledo lytį pavaro po iškilusiu ledu, karais mariose susidaro net kelių kilometrų ledu neapdenktas plyšys ir norint tokį plyšį aplenkti — kartais tenka padaryti desėtko ir daugiau kilometrų lanką.

Beskubant, dundėsiai aidėjo marių platybėse. Sprogimas sekė sprogimą ir, tarsi sprogtantį minų griausmų kurtino. Nors ant marių ledas savo juodumu nesiskyrė nuo aklos nakties tamsos, bet įgudusios akys ir nuautimas ryškino, kad ir labai ribotus akiračius, už kurių kiekvienu momentu galėjo atsiverti praraja, — laukianti įpuolančios aukos.

Čiuoždamas dabojau nenutolti nuo garių. Pagaliau išsikrapšęs iš sprogimo vietos, atsidusau ir nusilūgęs varantį prakaitą, iš lėto leidaušiu namų kryptimi. Šitaip kurį laiką pačiuožiui, pakėliai galvą ir ieškojau švyturių, iš kurių šviesos stiprumo, norėjau nustatyti vietą, kurioje randuosi. Deja, nei vieno švyturių nesimaitė. Migla, pagalvojau ir čia pat prisiminiau, kad gi buvau pasirėngęs užrūkyti. Savo mintyse tuo momentu skaičiavau, kad esu pasiekęs Sandbank, t. y. vietą, kuri skiria giliausias marias nuo sekliųjų. Vadinas, mano apskaičiavimu, iki marių kranto bus likę 7 — 9 kilometrų nuotolis, galvojau. Šitą vietą užsirūkyti laikiau ir tuo patogia, kad čia ledas paprastai nesproginėja.

Zodis — darbas. Traukiu papirusą, degtukus ir gulu ant ledo užsidedti. Bet vos tik atsigulęs bandau nuo vėjo pridengti degtuką, kad šelstas vėjas jo neužgesintų, išgirstu ant ledo kanopų kaukšėjimą. Vietoje papirusą uždegti, sulaikau kvapą ir klausausi. Aišku, kad kažkas važiuoja. Bet kas, iš kur ir kuria linkme, nustatyti negalėjau. Tad susidedu savo rūkalus į kišenę ir prisigūžęs prie ledo laukiu. Nelabai malonu susilusiai ant ledo vienoje vietoje gulėti, kada vėjas, lyg įsūtęs vilkas dantis draskosi. Kaukšėjimas nutyla ir nuaidi savotiškas trinkų aidas. "Žvejai atvažiavo žvejoti ir lede kerta eketes", pagalvojau. Net lengva ant širdies šitaip mintyjanč ir save nuraminant pasidarė. Pačiuožiui į kišenę įmetą papirusą ir degtukus ir užėina mintis: "Pasaulis tebmiega giliai saldžiu miegu. Tik sienos apsaugos pareigūnas budi, kad užkirtus kelią tinginiams lengvai pelnytis ir varyti pragaištingą užsiėmimą".

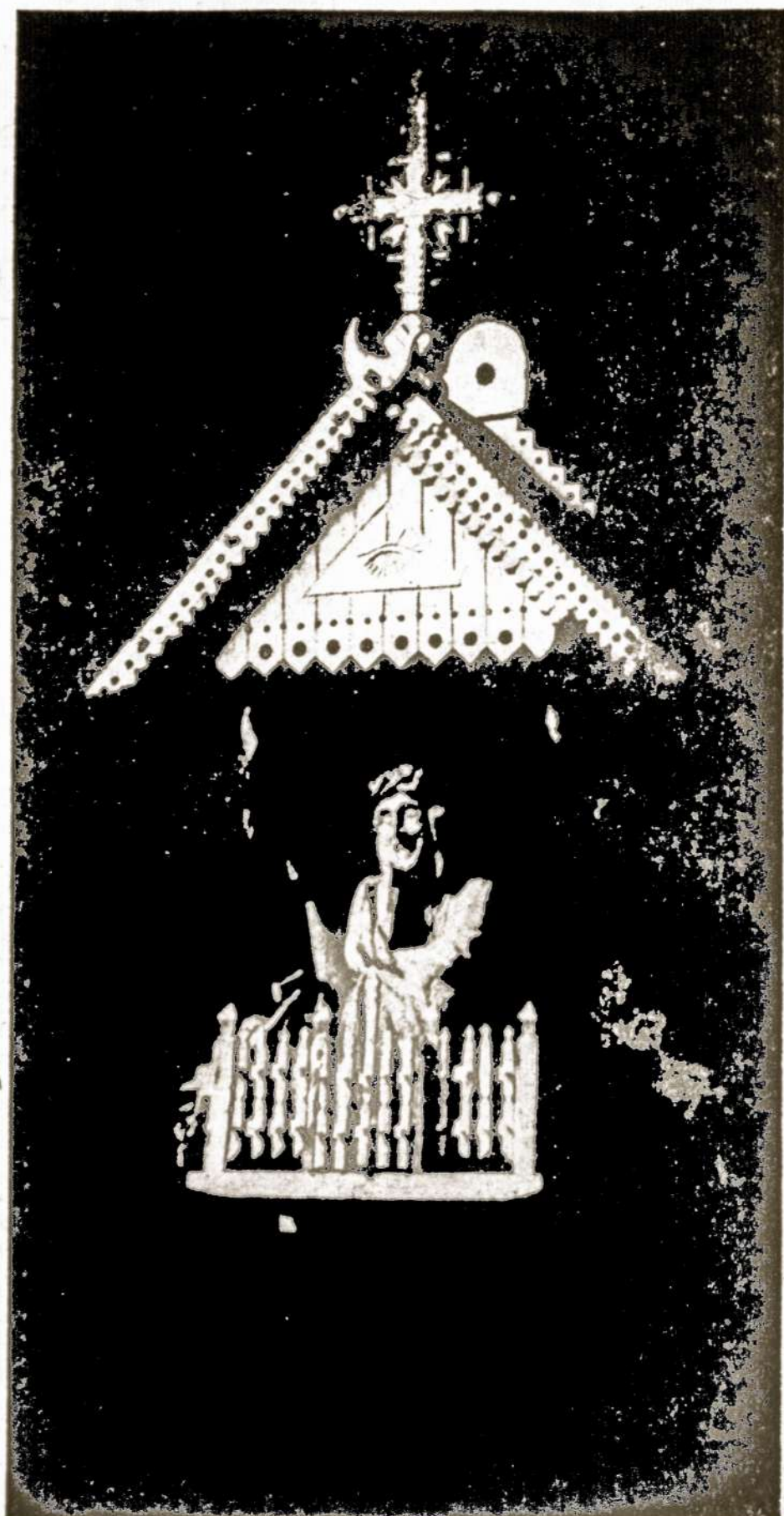
Pradėjo aušti. Tiršta migla užgulė marias. Yžakai dunksi. Prakirstų lede skylių skaičius didėja. Betgi tiesiog keista, kad dundesy ir girdimu kanopų taksėjimas aidi iš visų pusių. Laikrodžio rodo 7 val. 30 min. ryto. Tarnyba, nors toloka namai, kaip ir baigta. Bet nesinori eiti į namus ir tiek. Kažkas traukia apie Sandbaką paslampinėti. Tas kažkas, tai, mano nuomone, susidariusios per daug geros sąlygos kontroban dininkų veiklai. Todėl, nors ir ne reikia pamainos laukti, bet nutariau jos palaukti. Iš lėto čiuožnėdamas ir mintimis plavinėdamas, užgirstu iš vokiečių pusės stiprėjančią kaukšėjimą. Nieko ne laukęs gulu ant ledo ir įsiklausau.

Aišklal iš Vokietijos pusės kažkas artėja, bet ne tiesiai, o kiek toliau į vakarus. Šitokių būdu nusekusių važiuojančių kryptį, pasikeičia ir kad priartėjus prie važiuojančių, duodu įstrizainę šiaurės vakarų kryptimi, daugiau prisilaikant šiaurės. Tai dariau todėl, viena kad nenorėjau akis į akį susidurti su iš Vokietijos pusės atvažiuojančiais, o iš kitos pusės, toje kryptyje kiek mažiau girdėjosi kertant eketes, nes nesinorėjo, kad kam nors paikiškėtų čia mano buvimas. Kaip toli čiuoždamas buvau nuo žvejojantį žvejų, supratau iš jų rėkavimų. Ta pačia kryptimi apie pusvalandį pačiuožiui supratau, kad tai ne žvejai važiuoja, o greičiau kontro bandininkai, nes Vokietijos žvejai taip toli niekad Lietuvos pusėje nesirodydavo, o ypač po Hitlerio atsistojimo Vokietijos valdžios priekyje, kad viskas buvo panaikinta ir senieji nuostatai nebeveikė.

Šitoks mano samprotavimas, vertė mane neišeiti iš klausos monotoniško arklų kanopų kaukšėjimo. Iš čiuožimo greičio ir laiko spėjau, kad būsiu atsidūręs ne toli Atmatos upės žiočių. Taip pat supratau, kad važiuotojai laiko šiaurės kryptį. Tos pačios krypties teko laikytis ir man. Protarpiais girdėjosi lėkimas zovada ir kad neišeidus iš klausos, reikėjo stiproai susiminti. Neatsižvelgdamas į jaučiamą nuovargį, nesisidaviau ir neatsilikau.

Bet va, visai netikėtai nuo Nidos papučia stipresnis vėjas ir žmogaus aukštyje nuo ledo pakelia miglas. Žiūriu, maždaug pusės kilometro atstume nuo manęs į vakarus, lekia baltas kamuolys. Baltas, lyg šviežio sniego pusnis. Iš karto pasidarė aišku, kad arkliai, vežimas ir žmonės baltai apdengti. Tuo pačiu metu važiuotojai pastebėjo mane ir zovada šokinėdami arkli, pasuka Nidos kryptimi. Aš nekeisdamas krypties spaudžiu iš visų jėgų. Aštrios pačiuožiui briaunės skuste skusta ledą ir rodėsi, kad iš po pačiuožiui ruko dūmai. Trumpi kaoliniukai netruk dė laisvai žargstyti, tik kiek kliudė šarvuotės svoris. Mat, per vieną penį kaboję persvertas šautuvas, per antrąjį — raketininkas su paruoštomis raketomis, ant diržo, iš dešinės pusės, Parabelum pistoletas, iš kitos pusės — šovinynas su 45 šoviniais šautuvu ir ant kaklo pakabinti tabalavo žiūronai. Aštrus rytmečio oras kuteno nosies šnerves, prakaitas nugara bėgo srovėmis.

(Bus daugiau)

Koplytstulpis, kuris buvo papuoštas Lietuvos pakelės, o šiandien ir jie bolševikų išvartyti.

CLEVELAND, OHIO

TAUTOS ŠVENTĖS
IŠPŪDINGAS MINĖJIMAS

Viso pasaulio laisvieji lietuviai šiais metais minėjo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo keturias dešimties metų sukaktuves. Tradicinės Vasario šešioliktosios minėjimas tų sukaktuvių akivaizdoje bus vienas reikšmingiausių šių metų įvykių lietuviškame gyvenime.

Amerikos Lietuvių Susivienijimo 14 Kuopos valdyba Clevelande, Ohio, derindamosi prie visų lietuvių sukaktuvių nuotaičių, viena iš pirmųjų suruošė gražų nepriklausomos Lietuvos atkūrimo keturiasdešimties metų minėjimą. Minėjimas įvyko vasario 4 d. po iškilmingo kuopos narių susirinkimo, Lietuvių salės namuose, po įprastinių kuopos reikalų aptarimo.

Kuopos pirmininkas Antanas Praškevičius, uždaręs kuopos susirinkimą, Tautos Šventės minėjimo vadovavimą perdavė vicepirmininkui Jonui Virbaliui. Vakaro vedėjas savo įžangos žodyje apibūdines šios šventės minėjimo prasmę, susirinkusius pakvietė atsisistoti pagerbti žuvusius bei mirusius dėl Lietuvos Laisvės.

Pirmininkaujantį kvietimu, įdomią kalbą pasakė inž. Pijus J. Žiūrys, žinomas Clevelando lietuvių veikėjas, vaizdžiai apibūdines JAV ir bendrai ano meto svietimuose kraštuose gyvenusių lietuvių veiklą kovose dėl Lietuvos laisvės bei nepriklausomybės. P. J. Žiūrys savo įdomioje kalboje palietė ir šių dienų mūsų veiklą, apgailestaudamas, kad juose nėra vienybės, apie kurią tiek daug kalbama, taip pat trūkštą ir sugebėjimo Lietuvos laisvinimo darbo baruose, ypač šiuo metu, kai JAV politikos vairotojai, pritariant vakarų Europos sulepusėjusioms demokratijoms, bet kuria kaina siekia susitarimo su komunistinės Rusijos politiniais banditais.

Sekanti kalbėtoju pirmininkaujantis perstatė laikraštinišką Vytautą A. Brazilų, kuris perskaitė 1918 m. Vasario Šešioliktos Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo Akta, vaizdžiai nušvietė anų laikų sunkią lietuvių tautos būitį, nesant vokiečių okupacijos karinės bei civilinės valdžios našta. — Pasak kalbėjusio, Vasario Šešioliktosios Aktas buvęs Lietuvių Tautos tikėjimo bei ryžto šaltinis, iš kurio ji sėmėsi jėgų savo teisėtose kovose dėl savo tautos laisvės.

Po kalbų sekė meninė dalis. Vakaro vedėjas J. Virbalis pakvietė ir susirinkusius perstatė dainininkę Norą Brazulienę. Dainininkė, pianistė M. Plechavičienė gražiai fortepionu akomponuojant, su nuosirdžiu įsijautimų padainavo Juozo Tallat-Kelpšos —

A.A. IGNA ANUŽI PALYDĖJUS

Kalėdų išvakarėse mirė ir gruodžio 24, Kūčių dienoje, iš Prisiškėlimo parapijos bažnyčios buvo palydėtas į Toronto katalikų kapines.

Ignas Anužis buvo gimęs Kretingoje ir kaip pasienio gyventojas, spaudos draudimo laikais yra daug pasidarbavęs prie lietuviškų knygų gabenimo iš Rytprūsių į okupuotą Lietuvą.

Vėliau Ignas Anužis buvo pašauktas į rusų carinę armiją ir kaip sumanus lietuvis, paskirtas į karo mokyklą. Baigęs buvo pakeltas į karininko laipsnį ir pasiūstas į frontą prieš vokiečius — 1914 metais. Jam bebūnant fronte, užklupo rusų — bolševikų revoliucija, kurią jam teko išgyventi ir savo akimis matyti nežmonišką bolševikų žiaurumus ir upes nekaltų žmonių liejamo kraujo.

Atsikūrus Lietuvos Nepriklausomai valstybei, Ignas Anužis iš Rusijos gilumos, Samaros apylinkių, apilyšęs ir basas, sugrįžo į savo gimtą Kretingą. Kiek sustiprėjęs išjungė į Lietuvos atstatomąjį darbą ir čia daugiausiai dirbo ir rūpinosi, kad Lietuvos prekyba ir pramonė būtų lietuvių rankose.

Artinantis antrąjį bolševikų okupacijai 1944 metais, Ignas Anužis, pažinodamas bolševikų žiaurumus, kuriais grąšo ne tik tautų laisvę, bet ir žmogaus gyvybę, pasitraukė į Vakarų, tikėdamas vėl sulaukti Lietuvos laisvės ir vėl grįžti į savo gimtąją Tėviškę ir Jai atiduoti gyvenimo patirtį. Tačiau ir čia, Vakaruose, nelengvos gyvenimo sąlygos ir 75 metų amžius pakirto Jo gražias svajones ir, ištikus širdies priepuoliui, atsisakė su šiuo pasauliu, nesulaikdamas taip laukto Lietuvai laisvės ryto.

Ignas Anužis buvo geras lietuvis, pavyzdingas katalikas, Aktyvus Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Toronto skyriaus narys ir priklausė kitoms, nepolitinėms, kaip prekybininkų ir SLA organizacijoms. Kapinėse atsisveikinimo žodį pasakė LASO Vyr. Valdybos Gen. sekretorius Steponas Jakubickas. Ignas Anužis paliko du sūnus: — Česlovą ir Igną su šeimomis, gyvenančius JAV, Detrote ir dukterį Gabrielę su šeima, gyvenančią Kanadoje, Toronte.

Ilskėis ramybėje, geras lietuvis, tebūnie lengva Tau Kanados žemė, kurioje nesitikėjai amžiams atsigulti. S. J.

"Kai laukuos žydėjo gelės", Antano Vanagačio — "Aš bijau pasakyti..." ir Aleksandro Kačanauko — "Kad aš našlaitėlė". Noros Brazulienės jautriai sudainuotos dainos susirinkusiųjų buvo palydėtos nuosirdžiais plojimais, ne vienas buvo sugriaudintas net iki ašarų, kas koncertų metu labai retai tepasitaiko.

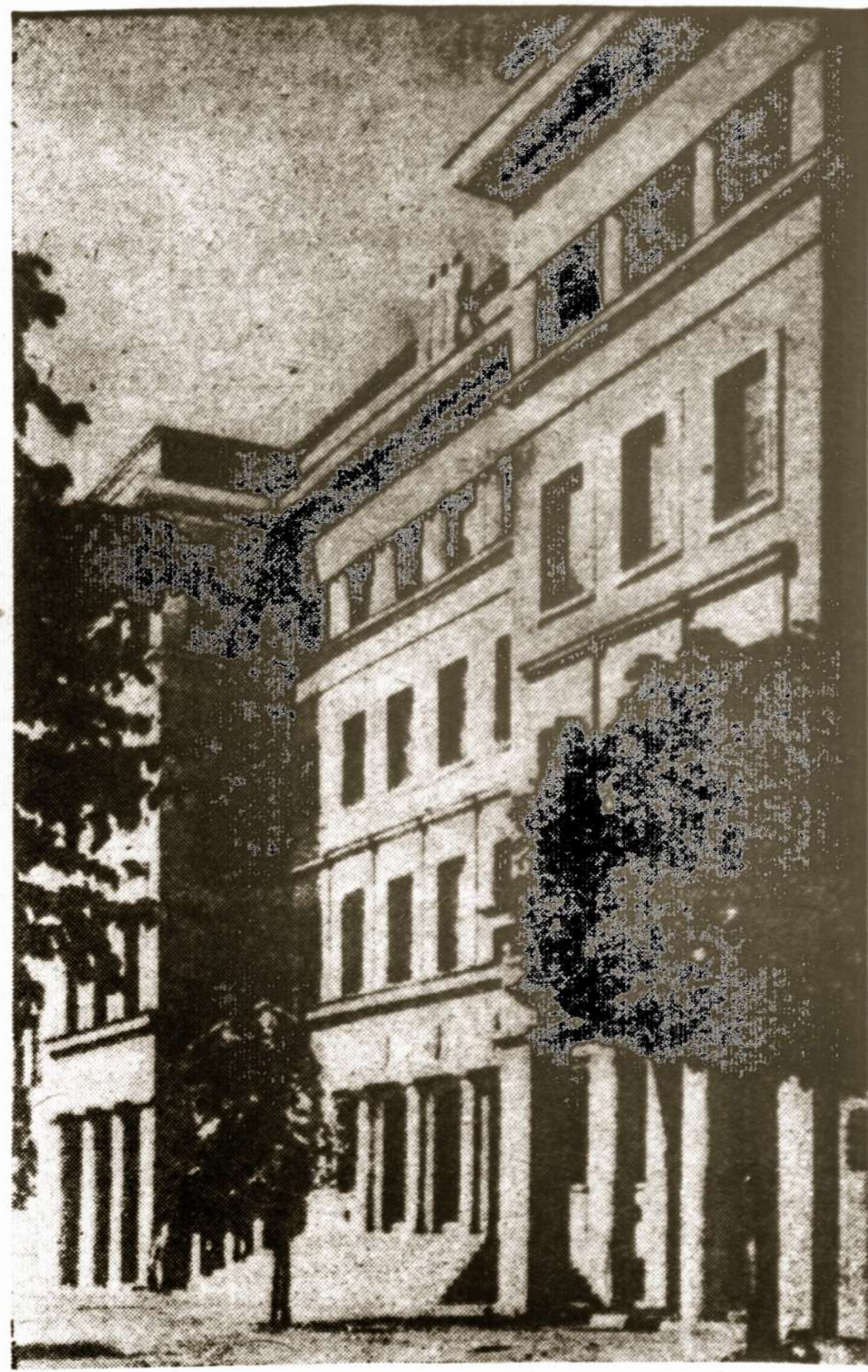
Baigus trumpą, bet išpūdingą koncertinę dalį, vakaro vedėjas padėkojęs kalbėtojams bei meninės dalies išpildytojams, susirinkusius pakvietė sugiedoti Tautos Himną. Vėliau sekė jausios, nors ir kuklios vaišės, kurios parengė veikliosios kuopos veikėjos — M. Misčikienė, P. Praškevičienė, M. Jones, P. Jucienė ir kitos. Jausios vaišės užsitęsė iki vėlybo va karo, kurių metu susirinkusieji turėjo progos gražiai pabendrauti, pasikalbėti su seniai bematytais bičiuliais, pasikeisti mintimis bei sumanymais apie mūsų susivienijimo reikalus.

A. Laumakys

Čiurlioniečiai Čikagoje

Reikia džiaugtis, kad Čikagos BALFas, be karitatyvinio darbo, atlieka ir kitą gan svarbų darbą, būtent kultūrinį, kuris pasireiškia per jo surengtus šaunius lietuviškos dainos ir muzikos koncertus. Pastaruoju metu rengiamus BALFo koncertus aplankęs visuomet pajuntu didelį dvasinį pasitenkinimą, tiesiog atinaujinimą kovoje už bendrus lietuviškus reikalus.

Čikagos Balfas į lietuviškąją visuomenę eina su masių — chorų daina, trykstančią iš jos gar-

Karininkų Ramovė — Trys milžinai, — vienas žymesnių pastatų Kaune.

bintojų — choristų krūtinų didžiaja meile Jai.

Ir iš tikro, per vieną parengimų sezoną, Čikagos Balfas vietos lietuviškai visuomenei suspėjo duoti net du šios apimties koncertus: pirmąjį "Dainavos" ansamblio, kuris davė scenoje pasigėrėtiną "Išėivių" vaizdą, o š. m. vasario 22 dieną — "Čiurlionio" ansamblio gerai pavykusį liaudies dainų koncertą, po kurio norisi visa gerkle šaukti Petro Vaičiūno žodžiais:

"Daina, daina — saulės dukra, Su tavim mes gulėm, kėlėm, Saldinam jausmų.

Su daina į pančius sklėm — Šaukėm: Lietuva dar bus!

Arba niūniuoti J. Tallat-Kelpšos "Meno Dainą", atveriančią dainos meno neišsėmiamas gelmes.

Šį kartą Čiurlionio ansamblio vadovas Alf. Mikulskis, Čikagos lietuviškai visuomenei patiekė išties eilę naujų, lig šiol ansamblio nedainuotų dainų, kurias meniškai išryškinti padėjo solistės: Aldona Stempuzienė, Juzė Kristolaitė, ištiesa eilė solistų iš pačio choro, kanklininkės, ragelių pūtejai, na ir pats choras, kuriame matėsi lig šiol nematytų veidų — naujų dainininkų.

Pats koncertas buvo padalinatas į dvi dalis. Pirmoje koncerto dalyje pasirodė mišrus choras ir vyrų choras, padainuodami po penkis dainas. Iš šioje dalyje dainuotų dainų išsiskyrė Kalniškės mūšio daina — Lietuvos partizanų, harm. paties ansamblio vadovo Alf. Mikulskio, ir Kūlikų daina — J. Žilevičiaus. II-je dalyje pasirodė moterų choras ir vėl mišrus, su aukščiau paminėtomis solistėmis, choro solistais ir kanklių orkestru. Čia ypatingą dėmesį atkreipė į save solistės, išsiskirdamos iš kitų dainų moterų choro: Ant ežerėlio rymoju, Linelius raunu ne viena ir Piemenaitės daina ir mišriame chore — Pasvarscy antela, Ar vėjai pūtė ir Merguzėla lelijėla. Muzikiniu atžvilgiu buvo gana įdomi ir gerai sudainuota Klaipėdos baladė, bet kaip sunkesnio tipo daina ir pirmą kartą girdima, nesuspėjo patraukti į save klausytojų, kaip nors pirmą kartą girdimos, lengvesnės kompozicijos dainos. Suglaudinus visa, kas čia pasakyta, prašosi viena būdinga išvada, kad publikai patiko daugiausiai džiukų krašto kilmės dainos, pasižymintios darniu skambumu ir nuosirdžiu nuotaikingumu. Sakysime, kad ir dainoje Linelius raunu ne viena, kur solistė Ald. Stempuzienė kiekvieną naują posmą pradėdavo taisyti pačiais žodžiais, ne tik kad neįnešė nuobodumo, bet dargi įdomumo, nes klausyto-

juose sukėlė tokią nuotaiką, kad ir šių eilučių autorius, besiklausydamas jos dainavimo, savo širdies gelmių dainininkės sukeltose nuotaikose, jautėsi esąs vienu iš daugelio klausytojų — linelių roveju! Panašus besiklausančių kon taktas gavosi ir "Merguzėla, lelijėla" dainoje, bei kitose su solistėmis ir ansamblio dainininkais dainuotose dainose. Ir reikia pripažinti, kad šitas kontaktas ir sudarė visą įdomumą. Išsiskiriant teko pajusti net kartėlį širdyje, kad per greit tenka su čiurlioniečiais atsiveikinti, kad gal ne taip greit teko išgrįsti jų rytmėčių maldų ir vakarų giesmių pynę, — lietuviškos dainos pynę, kuri ne be reikalo istorijos bėgyje susilaukė tiek savųjų, tiek ir svietimųjų tokio didelio dėmesio ir tokio įvertinimo.

INDIJOS KOKO PALMĖ YRA TIKRAS STEBUKLAS

Pietų Indijos aukšta, laiba koko palmė ne vien patraukia akis savo grožiu ir lieknumu, bet jįnai yra tikras ekonominio gyvenimo stebuklas.

Koko palmė gyventojams suteikia patogių medžiagų, maistą, gerimą, netgi svalgalą. Toji palmė yra puiki korenamoji medžiaga, gyvulių maistas, iš jos pinamos virvės, gamiamai kilimai... Be to, maistui tinkamas aliejus.

Ryšium su koko palmės teikiama dovana apdirbimu, dešimtys tūkstančių žmonių turi pastovų darbą bei uždarbį. Vargu ar rasime panašų augalą, kuris ūkiškai prilygtų koko palmėi.

Pažiūrėkime, kokią naudą teikia ši palmė. Jos stiebas naudojamas namų rėmams. Plačiai laipais uždengiami stogai. Nupiauti lapai teikia skanią ir maistingą sunką. Jei leisim šiai sunkai ilgiau pastovėti ir fermentuoti, — gausis svalgalas, nuo kurio pasidaroma linksma net surigūsimam žmogui.

Iš koko palmės riešuto gaunamas kietas maistas, puikus gerimas ir virimui bei kepimui aliejus. Tas pats riešutas yra nepakeičiamas vietos sąlygose kuro medžiaga. Be to — gyvulių maistas. Iš riešuto apvalkalo pinamos virvės, audžiami kilimai. Pats riešutas yra didelis, apvalus, rudos spalvos.

Gyventojams koko palmė ne tik veitui parūpina maistą, kurą, statybinę medžiagą, bet teikia ir pajamas. Žodžiu, kito panašial naudingo augalo pasaulyje nėra.

Palmė subręsta sulaukus septynis ar aštuonis metus, o po to, 70 metų duoda vaisius. Kiekvienais metais riešutai skinami per dešimt mėnesių.

Ką jie dirba

NEW YORKO
ALTE VIS NERAMU

Kaip žinome, į New Yorko Altę socialdemokratų atstovų pasikyrė p. Michelsona, kuris 1940 m. okupavus bolševikams Lietuvą, vadovavo Amerikos lietuvių kairiajam sparnui, pareikšti pritarimą sovietams ir reikalavo, kad būtų panaikintos Lietuvos diplomatinės ir konsularinės įstaigos Amerikoje. ALTS dėl šitokio atstovo išleidimo į ALTĄ pareiškė protestą ir pagrasė, kad jei socialdemokratų savo atstovo Michelsono neatšauks, ALTE bendradarbiauti negalės. Socialdemokratų Michelsono neatšaukė. Susidarė ALTE spraga, kurią pasiryžo užpildyti "Vienybės" redaktorius J. Tysliava su savo padėjėju V. Gedgaudu. — Jie susidariusią spragą užpildė, neturėdami ALTS įgaliojimų.

4 mėnesiai praėjo, o padėtis — vis ta pati, jei neskaityti, kad paaiškėjo, jog Michelsonas iš vienos moterėlės išviliojo ir sunaudavo saviems reikalams visas jos gyvenimo santaupas.

PSICHOLOGINĖ ATAKA

Kaip yra skelbiama, Sovietų Sąjungoje šiuo metu veikia apie 100 propagandinių mokyklų, kolegijų ir institutų. Virš vienas milijonas žmonių yra įkinkyta į šią milžinišką propagandos aparatą, kurio nariai yra išsklaidyti po visus kraštus tikslu ten laimėti sovietams simpatijas. Šitie agentai dar nesako, kad jie yra komunistai, bet jie sava propaganda pada ro daugiau nei komunistai. Šitokių sovietinės propagandos narių gali būti net tavo geriausias draugas, kurio tu tiki, kaip pačiu sąvimi. Šita propagandistų armija ruošia psichologinę ataką prieš laisvajį pasaulį ir ji yra geriausias ginklas, gamintais garsiausiose laboratorijose, neatmušama.

"Jeigu mes neatsispirsime šiai psichologinei atakai, po ketvertos metų mes galime išlysti iš savo laboratorijų ir konstatuosime, kad nėra ką ginti su mūsų raketomis. Teks tik įgulomis apstatyti savo kraštą", — pareiškė Temple universiteto prezidentas Robert L. Jansohn, kalbėdamas Čikagoje.

KONGRESAS APJUNGTI TAUTINĖS SROVĖS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba, vasario 23 d., Čikagoje susaukė vidurio tautinių srovių atstovų pasitarimą, tikslu koordinuoti tautinių srovių veiklą ir pagyventi Lietuvos laisvinimo akciją.

ALTS pasiūlė sudaryti tam tikslui laikiną komitetą, kuris turės paruošti detales š. m. gegužės mėn. 30 — birželio 1 d. d. šaukiamam vidurio tautinių srovių kongresui New Yorke.

Kongresas, ALTS pirmininko pareiškimu, visvien ten įvyks, neatšizvelgiant, koks skaičius vidurio srovių šiam sumanymui pri-tars.

Tuo tarpu į tautinių srovių laikino pobūdžio derinamąjį komitetą pareiškė dvi srovės: Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga ir Rezistencinė Santarvė. Tokio komiteto užuomazgą sudaro: inž. E. Bartko ir dr. Stankus, abu ALTS atstovai ir J. Budrickis — Lietuvių Rezistencinės Santarvės atstovas.

PARAMA SIBIRO LIETUVIAMS

Čikagos LAS skyriaus nariai

laikė savo susirinkimo vienai lietuvių šeimai Sibire suaukojo 68 dolerius. — L. D. Kunigaikštienės Birutės Draugija Čikagoje taip pat remia Sibiro lietuvius: neseniai buvo sudarytas ir išsiųstas naujas, vertingas siuntinys. Šiai organizacijai pirmininkauja p. Sofija Ozėlienė.

ŠIUPINYS — KONCERTAS

1958 m. kovo 2 d. 3 val. p. p., Marijos Augštesniosios Mokyklos salėje, įvyks kino ir televizijos artistei RŪTAI LEE KILMONY-TEI vadovaujant — ŠIUPINYS — KONCERTAS, kuriame programą atliks sol. St. Baranauskas, Blandyčių Trio, sol. V. Valikonytė, sol. J. Vaznelis, akomponuojant muz. A. Kučiūnui, aktoriai Z. Moliejus ir V. Petrauskas, Br. Jonušo orkestras išpildys koncertinių dalykų.

Bilietai parduodami: Marginiuose, 2511 W. 69th St., tel. PR-8-4585;

Karvelio prekybos namuose — 3322 S. Halsted St., tel. YA-7-0677

Koncertą ruošia ALRKF-jos Jaunimo stovyklos Globos komitetas, Čikagoje.

DR. VYDŪNO VARDŲ LITER. PREMIJOS KONKURSAUS ATIDEDAMAS

Mažosios Lietuvos Bičiulių Dijos Kanados Centro Valdyba, savo paskutiniame posėdyje nutarė atidėti vieneriems metams Dr. Vydūno Vardo Lit. Premijos konkursą, nes:

1. Atsiųstieji veikalai neatitinka konkurso taisyklių reikalavimams;

2. Suinteresuotieji konkursu pranešė, kad nespėsį savo veikalus laiku užbaigti.

Tad premijuotini veikalai atsiunčiami trijuose egzemplioriuose iki 1958 m. gruodžio 1 dienos, Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Centro Valdybos adresu: V. Pėteraitis, 6597 19th Ave., Rosemont, Montreal, Que., Canada.

MLBD Kanados Centro Valdyba 1958.II.15.

MINĖJIMAS ČIKAGOJE

Vasario 16 minėjimas Čikagoje šiais metais praėjo daug blankiau nei pernai. Tiek iš garbės prezidento sudarymo, tiek ir iš visos eigos, o taip pat net ir iš atsilankiusių jautėsi, kad lyg tai būtų vienos srovės žmonių susibūrimas. Taip pat, kaip teko girdėti, šiais metais buvo ir aukų surinkta kiek mažiau, nei pernai ar dar anksčiau.

Kaip atplaukiančios žinios rodo, tai tautinių švenčių pravedimą ALTS pajėgia paimti tik tose vietose, kur gyvena daugiau įvairių srovių žmonių, gi daugumoje vietovių tautinių švenčių pravedimui vadovauja L.B., kuri apima ne keturias iš anksto sugrupuotas sroves, bet daugelį. Yra pagrindo manyti, kad artimiausioje ateityje vienintėliu tautinių švenčių organizatorium ar tik ne liks LB?

ALTS New Yorko skyriai

protestuoja prieš New Yorko Altą, kad jis yra sulaužęs Amerikos Lietuvių Tarybos II-os dalies I-jo straipsnio nuostatus. Deja, protestų niekas neklauso, o skundus, sako, dėsia. Šitokią padėtį Alte, ALTS New Yorko I-jai XL-jo skyrių pirmininkai laiko nelegalia ir pareiškė, kad jie rezervuoja sau pirmininkavimo Alte teisę kitiems, pilnos kadencijos metams. Mat, šiais metais ALTS išpuolė pirmininkauti New Yorko Alte.

PLAUČIŲ VEŽYS AMERIKOJE PLEČIASI

Kaip rodo statistiniai duomenys, 1930 metais Amerikoje yra užregistruota 2.500 mirusių plaučių vėžiu. Bet jau 1956 metais yra užregistruota mirusių nuo plaučių vėžio net 29.000 asmenų. Vadinasi, per 28 metus mirimai plaučių vėžiu padidėjo net 11,6 karto. Bandymai surasti vėžio ligos plitimo priežastis nevyksta.

Paleistos kalbos, kad tuo yra kaltas rūkymas, davė progą pasipelninti tabako apdirbėjams. Mat, jie į rinką paleido cigaretes su filtrais, reklamuodami, kad jų pa naudoti cigaretėse filtrai sulaiko nikotiną ir dervą. Vadinasi, pagonimas ir jie todėl pakėlė gaminių su filtrais cigarečių kainą nuo 2 iki 6 centų už pokelį. Šitokių cigarečių poreikavimas per penkis metus pakilo virš 20 kartų.

Kongreso komisija susidomėjo filtrinių cigarečių reklamomis ir pradėjo tyrinėti, ar reklamos atitinka tiesą. Ištyrus paaiškėjo, kad tabako apdirbimo įmonės iš to tik pelnosi, nes viena, filtrai nei nikotino, nei dervos nesulaiko, o antra, tabako apdirbėjai filtrinių cigarečių gamybai naudoja žemesnės rūšies ir stipresnį tabaką, o parduodami gauna daugiau, nei už geros rūšies.

Per metus Amerikoje parduodama už 5 milijonus dolerių cigarečių. Iš šios sumos apie du su puse milijono dol. atitenka valstybei ir apie 100 milijonų dolerių išleidžiama reklamai.

ATSITINKA IR ŠITAI P

"Naujienose" perdažnai praktikuojamas kiršinimo darbas. Šiominis dienosis davė dar vieną pavyzdį. Tūlas slapukas, pasirašęs mistiškomis "A. M." raidėmis, — "puolė" vieną dailininkų grupę ir paskirus mūsų dailės atstovus. — Primesdamas "kaltinimus", rašė: "neišdriso net savo vardo, pavardės po rašiniu padėti. "Naujienų" redakcija rado galimą dalyku tokią nešvankų ir aiškiai iš kurios stovyklos paskvilį į savo skiltis įdėti.

Vadinasi, svarbu dergimas ir niekinimas! O kur yra spaudos etika, kur padarumas ar mandagumas, kur savęs gerbimas? Ir ko dar "Naujienos" nesunikino?... Ir kurių slapukų dar nepriglaudė?

Mūsų šokanti, kavutes gerianti visuomenė, lietuviybei nėra atšalus, tik jai pasidarė nuobodu, klausant tuščių kalbų, atkaklių šmeižimų, skaitant Lietuvos niekinimus ir... 1905 metų kalėjimų dienų prisiminimus.

Mažas Kipšiukas

PRANAŠAUJA NEUŽILGO RUSIJOJE REVOLIUCIJA

Buvęs sovietų saugumo agentas Nikolaj Chochlov, 36 metų, — perbėgęs į vakarus 1954 metais, kalbėdamas Čikagoje Rotary klubo susirinkime, pranašavo, kad dvejių ar trijų metų laikotarpyje Sovietų Sąjungoje turės įvykti revoliucija.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Priimami siuntiniai į Lietuvą ir į kitus kraštus. Patarnavimas nebrangus. Pristatymas 2—3 savaitių bėgyje. Visko neaprašysi, todėl prašome įsitikinti, kad patarnavimas sąžiningas ir geras. Reikalaukite informacijų

WORLD PARCEL SERVICE

Pas vedėją Pr. Nedzinską

3320 So. Halsted St. (J. Karvelio prekybos patalpoje) Chicago, Ill. Tel. Yards 7-0677.

"Rusų tauta tik laukia išlaisvinimui progos, nes yra prisitotinusi melo ir veidmainystės totalitarinė sistema. Sovietų Sąjungoje tėra tik septyni milijonai komunistų partijos narių, bet net — 13.000.000 "priešų" kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Rusai dabar jau žino, jog išsilaisvinti turės patys. Ir jie tam ruošiasi, nebelaukdami pagalbos iš vakarų".

N. Chochlov'as sakosi turįs ryšių su rusiškuoju pogrindžiu.

IŠ LASO VEIKLOS ANGLIJOJE

Prašome visų išsidėmėti, kad "Tėvų Žemės" adresas yra pakeistas. Redakciniais ir administraciniais reikalais nuo dabar prašoma rašyti: Mr. K. Jonelynas, 3 A, Chambord Str., London, E. 2.

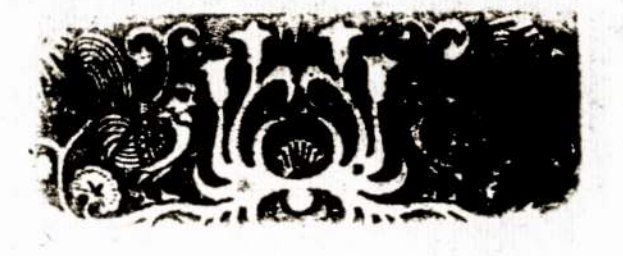
Anglijos Vietininkijos skyriaus ir grandžių atstovų suvažiavimas yra numatytas kovo mėnesio viduryje. Plačiau bus pranešta sekančiame numeryje. — Suvažiavimas įvyks Londone, kaip paprastai.

Londono LAS Skyriaus dramos mėgėjai kovo 1 d. Londono Lietuvių parapijos salėje duodą vaidinimo premjerą. Statomą V. Alaną "Buhalterijos Klaida", 3 veiksmų komedija. Pastatyme dalyvauja: A. Adomaitienė, D. Dulskytė, B. Jasinskienė, J. Baublys, A. Demenis, Ged. Kaulėnas, A. Kūtkas, P. Mašalaitis.

Londono LAS Skyriaus rengto kaukių baltaus pelnas pasiūstas "Nidos" spaustuves parėmimui, perkant naujas mašinas.

Ir vėl nuostolis Anglijos LAS veiklai. Š. m. balandžio 3 d. išvyksta į Kanadą Anglijos Vietininkijos Valdybos sekretorius ir Londono skyriaus pirmininkas — Pov. Adomaitis. Energingo veiklo netekus jus ne tik Londonas, bet ir visa Vietininkija. Kartu su juo apeidžia šį kraštą ir jo ponis A. Adomaitienė ir O. Adomavičienė. A. Adomaitienė buvo aktyvi Londono LAS Skyriaus dramos mėgėjų ratelio dalyvė, o energingoji p. O. Adomavičienė buvo visų LAS parengimų, priėmimų ir švenčių gabi ir sumaninga talkininkė — šeimnininkė.

Plačiau apie visų išvykstančių darbus Londono visuomenei parąšysime sekančiame numeryje.

BUSINESS OPPORTUNITY

WOMEN'S LINGERIE SHOP

Costume Jewelry etc. Established business. Will sacrifice. 4233 So. Albany. Phone: Bishop 7-5407

AUKOS "L. L."

Dolerių	
L. Virbickas, Brooklyn	10.-
K. Bačauskas, Brooklyn	1.50
Pr. Narvydas, Brooklyn	0.50
V. Alksnins, Maspeth, N. Y.	1.-
V. Kašuba, Jamaica, N. Y.	3.-
Dr. Surbis, Detroitas	5.-
Alf. Žiedas, Detroitas	1.-
Juozas Juška, Detroitas	1.70
J. Rekašius, Detroitas	2.80
J. Baškauskas, Brockton,	1.-
Dr. Birutė Skrinška	2.50
J. Strazdas, Woodhaven	0.50
A. J. Andrikonis, Buckland	1.-
St. Čepas, Toronto, Kanada	15.-
V. Trumponas, Pitsburgas	1.-
Dr. F. Tallat-Kelpša, Cicero	2.-
Pr. Zailskas, Cicero	0.50
St. Baniulis, Cicero	1.50
Pr. Lapatinas, Čikaga	1.50
Dr. J. Bakšys, Čikaga	0.90
A. Gubilas, Čikaga	1.80
Puodžiukas, Čikaga	1.30
Lapkus, Čikaga	1.50
VI. Petrauskas, Čikaga	0.50
Kazys Babickas, Čikaga	1.-
R. Vanagūnas, Čikaga	2.50
Juozas Žemaitis, Čikaga	2.-
Songinas, E. G., Čikaga	2.-
J. Rudavičienė, Čikaga	10.-
Purgis Bajalis, Čikaga	5.50
Metras Kasulaitis, Čikaga	3.-
Česys Šadeika, Detroitas	2.50
J. Raščius, Richmond Hill	1.90
G. Alekna, Racine	3.40

Kaip bitė žūsta apleidusi savo avilį, taip žūsta ir žmogus, atskilęs nuo savo tautos.

Ona Jagomastaitė-Vilmantienė

MOVING

(PERKRAUSTYMAS)

Iš arti ir toliau. Sąžiningas darbas.

V. KARALIUS, 4140 S. Albany Ave., telefonas BI 7-2865.

A. MINEIKIS, 1630 W. 42nd St., telefonas CL 4-3977.

"Excellent Opportunity!"

Immediate Openings

● REGISTERED NURSES

● LICENSED PRACTICAL NURSES

● X-RAY TECHNICIAN

● MEDICAL LIBRARIAN

Part or Full Time

Good Salaries. 40 hour week. Pleasant surroundings.

Liberal Personal Policies. Group Insurance, etc.

ORTHODOX JEWISH HOME FOR THE AGED 1648 South Albany Ave. Director of Nurses

BRUNO kepyklos gaminiai bėigia užkariauti Čikagos rinką, nes

Kas Valgo Bruno Duoną. Visad Žydi Kaip Aguona

Bruno Macianskas

3339 Lithuania Ave. Telef.: CLifside 4-4376

MALE HELP

All Good Salesmen Eventually Join

BRITANNICA

Not a low Steady salary, but very High earnings on commission basis:

See Mr. M. MEYER or Mr. ESKENASY.

185 N. Washash Ave. Room 218

MALONUS SKAITYTŲJAU, AR JAU ATNAUJINAI "LAISVOSIOS LIETUVOS" PRENUMERATA 1958 M., JEI NE, PASKUBĖK!

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas — 3148 West 63rd Street CHICAGO, ILL.

Ofiso telefonas: PProspect 8-1717

Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8, tiksliai antradieniais ir penktadieniais.

Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.

BUTAS: 3241 W. 66th PLACM Tel.: RE 7-7668

Tel.: ofiso AR 6-0161 rez. GR 2-9203

Daktaras JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas 2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.

Val.: 1—3:30, 6—9 p.p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.; 11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave. Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos: nuo 10 iki 12, nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Išskiriant trečiadienius ir sekmadienius. Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas: ofiso LAfaet 3-4949 namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street Tel.: Virginia 9080 ir 9081

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko

Pr. Šimkaus.

1958 kovo 2d.

3 v.p.p.

MARIJOS AUKŠTESNIOŠIOS MOKYKLOS SALĖJE

IVYKS KINO IR TELEVIJOS ARTISTEI

Rutai Lee-Kilmoneytei

VADOVAUJANT

SIUPINYS — KONCERTAS

KONCERTĄ RUOŠIA ALRKF-JOS JAUNIMO STOVYKLOS GLOBOS KOMITETAS ČIKAGOJE

Programą atliks: sol. ST. BARANAUSKAS, BLANDYČIŲ —

TRIO, sol. V. VALIKONYTĖ, sol. J. VAZNELIS, akomponuojant muz. A. KUČIŪNUI. Aktoriai: Z. MOLIEJUS ir V. PETRAUSKAS.

BR. JONUŠO ORKESTRAS išpildys koncertinių dalykų.

Bilietai parduodami:

Marginiuose, 2511 W. 69th St., tel. PR. 8-4585;

Karvelio prekybos namuose —

3322 S. Halsted St., tel. YA. 7-0677